

† Episcopul NICOLAE IVAN. Tablou în ulei păstrat în reședința Arhiepiscopală din Cluj-Napoca.

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Episcopul Nicolae Ivan, realizatorul ctitoriei pentru veșnicie din Cluj Napoca

Se împlinesc o sută de ani de când episcopul Nicolae Ivan, harnicul nostru episcop, pune piatra de temelie pentru Catedrala din Cluj. Viața spirituală și edilitară a Arhiepiscopului Clujului este marcată de misiunea extraordinară a acestui om trimis de Dumnezeu după Marea Unire.

Catedrala a început-o în 1923, reședința Arhiepiscopală a fost procurată de el, Facultatea de Teologie a fost înființată tot de către el, biserica Sfântul Nicolae este ctitoria lui, foaia eparhială „Renașterea” este rodul strădaniei lui, precum și multe biserici și mănăstiri.

În monografia Episcopului Nicolae Ivan, pe bună dreptate, referitor la Catedrala din Cluj ni se spune că „este un măreț monument al ortodoxiei române, iar în ce privește Transilvania ea rămâne ca o operă singulară și inegalabilă”¹.

Nicolae Ivan a voit și a reușit ca această Catedrală să fie inima Clujului. Dorința lui ca în fața Catedralei să fie așezată statuia ecvestră a lui Avram Iancu nu s-a putut realiza atunci, dar în viitor s-a realizat.

Apucându-se să clădească Catedrala din Cluj, episcopul Nicolae Ivan avea experiența bogată a realizării Catedralei din Sibiu. Efortul pe care l-a depus a fost imens. Arhitecții aleși au fost Constantin Pomponiu și George Cristinel, iar punerea pietrei fundamentale a avut loc duminică 7 octombrie 1923.

Zece ani de zile, până la 5 noiembrie 1933, episcopul Nicolae Ivan a ars, și în persoana lui s-au pus în practică versurile lui Tudor Arghezi: „Altarul ca să fie, / Și pietrele să fie! Cer inima și viața! Zidite-n temelie”.

Spațiul sacru al Catedralei era înțeles de Nicolae Ivan în sensul celor spuse de Solomon la sfințirea templului din Ierusalim: „Să-Ți fie ochii Tăi deschiși ziua și noaptea la templul acesta, la acest loc pentru care Tu ai zis: «Numele Meu va fi acolo»; să ascuți strigarea și rugăciunea cu care robul Tău se va ruga în locul acesta” (3 Regi 8,29).

Calitatea spațiului sacru, după afirmația lui Mircea Eliade, este una deosebită de tot ce e în jur: „Pentru omul religios, spațiul nu este omogen; el prezintă rupturi, falii: există porțiuni de spațiu diferite de celelalte... Există un spațiu sacru, prin urmare «puterinic», semnificativ, și există alte spații, neconsacrate, prin urmare, lipsite de structură, de consistență, într-un cuvânt, amorfe”².

Înainte de a se ridica măreața Catedrala din Cluj, Nicolae Ivan scria primăriei referitor la bisericuța care slujise până atunci de catedrală: „Ascunsă la un capăt al orașului, ca o mărturie a umilinței și dejosirii noastre stă bisericuța noastră ce a servit ca loc de rugăciune puținilor credincioși care au îndrăznit a se numi fii ai Bisericii greco-ortodoxe române. Așezată pe o colină, strâmtorată de curtea și casa parohială, împrejmuită cu un gard de scânduri, cu stâlpi plecați la pământ, par a striga: ajutor!”².

Au fost multe demersurile pe care a trebuit să le facă episcopul Nicolae Ivan până ce pe 7 octombrie 1923 s-a putut pune piatra de temelie. „Dimineața s-a săvârșit Sfânta Liturghie în biserica Sfânta Treime, iar apoi s-a făcut procesiune până la locul edificării. Au fost prezente autoritățile civile, credincioși din Cluj și din localitățile apropiate, precum și mulțime de preoți”. Catedrala ce se va construi va fi un monument simbolic al ortodocșilor din toată Transilvania.

Se împlinesc de atunci o sută de ani și ne aducem cu drag aminte de euforia ce i-a stăpânit atunci pe toți românii. Aceași euforie a fost prezentă și în decembrie 1989 când a căzut comunismul. În ambele situații nu-ți puteai închipui că vor veni vremuri în care s-ar putea spune un cuvânt rău împotriva Bisericii.

Și totuși vremurile au venit. Dacă marea masă a locuitorilor din Cluj-Napoca au respectul cuvenit față de cele spirituale, mai sunt și unele atitudini care fac discordanță și pe care noi, cei ce iubim Biserica, ar trebui să fim în stare să le contracărăm. Suntem și noi însă oameni cu slăbiciuni și-L rugăm pe Dumnezeu să intervină.

Oricum, ne aducem aminte că acum o sută de ani s-a pus piatra de temelie pentru simbolică Catedrală din Cluj-Napoca și-L rugăm pe Dumnezeu să ne ajute să definitivăm lucrările de înfrumusețare pe care le-am demarat.

¹ Episcopul Nicolae Ivan, Ediția a II-a, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2015, p. 115.

² Mircea Eliade, Sacrul și profanul, Editura Humanitas, București, 1992, p. 21.

DIN SUMAR:

- Bilanțul Arhiepiscopiei Clujului în anul 2022 – **COMUNICAT** (p. 2)
- Dezvoltare organizațională cu Sfântul Isaac Sirul – **† PS BENEDICT BISTRITANUL**.....(p. 3)
- Limbajul autenticității – **EUGEN-ADRIAN TRUȚA**.....(p. 3)
- Triodul - timpul pelerinajului mistic și liturgic spre Înviere – **ARHIM. SIMEON (PINTEA)**.....(p. 4)
- Cine este Iisus? „...Vița cea adevărată” (In. 15, 4-8)
- partea II - - **PR. PROF. UNIV. DR. STELIAN TOFANA**.....(p. 5)

Comunicat de presă

Bilanțul Arhiepiscopiei Clujului în anul 2022

Sâmbătă, 28 ianuarie 2023, la sediul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, s-au desfășurat lucrările Adunării eparhiale și a fost prezentat bilanțul activităților Arhiepiscopiei Clujului din anul 2022 sub aspect spiritual, administrativ, economic, cultural și misionar-social. Ședința Adunării a fost precedată de slujba de Te-Deum săvârșită în paraclisul Facultății de către Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul.

Bilanțul activităților Arhiepiscopiei Clujului, structurate pe principalele coordonate se prezintă astfel:

Evenimentele anului au fost:

Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului, sub genericul Rugăciunea ține lumea, un proiect al Bisericii adresat tinerilor desfășurat în perioada 26-27 august 2022 la Cluj-Napoca.

Treizeci de ani de la trecerea la Domnul a Arhiepiscopului Teofil Herineanu – omul rugăciunii, moment comemorativ desfășurat joi, 3 noiembrie 2022, la Muzeul Mitropoliei Clujului împreună cu prezentarea volumului Omul rugăciunii s-a mutat la Domnul acum 30 de ani și expoziția foto-documentară Arhiepiscopul Teofil Herineanu – trei decenii de la mutarea la cele veșnice.

Expoziția „Arhiepiscopia Ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului – sub cupola Centenarului (1921-2021). Biserica - Punți - Comunitate”, derulată în perioada 1-30 octombrie 2022 la „Tunelul Timpului”, ce a marcat rolul major pe care Eparhia clujeană l-a jucat de-a lungul timpului în viața culturală și spirituală a românilor.

Corul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca și Biblioteca Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului la 100 de ani de la înființare.

Manifestările religioase și culturale ce au marcat „Anul omagial al rugăciunii în viața Bisericii și a creștinului” și „Anul comemorativ al sfinților isihasti Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie de la Neamț”.

Misiunea în rândul tinerilor

Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului a reunit la Cluj-Napoca aproximativ 1500 de tineri din cele cinci județe ale Mitropoliei Clujului, care au luat parte la un program complex, cu manifestări duhovnicești, culturale, artistice, educative și recreative.

În anul 2022 au fost organizate la Centrul Misionar de Tineret „Ioan Bunea” din Sângeorz-Băi, dar și la Mărișel, Rogojel, Săcuieu, Măguri-Răcățiu, Oașa sau Găbud, peste 25 de tabere pentru copii și tineri, o tabără studențească de vară sau zile de tabără în parohiile din eparhie, întruniri la care prezența ierarhilor noștri a fost o constantă.

La nivelul eparhiei au fost organizate două cursuri: un curs de formare pentru clericii responsabili cu activitățile de tineret, intitulat „Formator pentru formatori”, și un curs de formare pentru animatori socio-educativi.

De asemenea, au fost continuate lucrările la Centrul de tineret din Câmpenești, iar în sprijinul tinerilor studioși, dar fără posibilități financiare, Fundația „Mitropolitul Bartolomeu” a oferit 34 de burse în valoare totală de 103.200 de lei, la care se adaugă premiile acordate de Arhiepiscopia Clujului elevilor care au obținut media 10 la examenul de bacalaureat și olimpicilor.

Misiunea în societate

Arhiepiscopia Clujului are în prezent în derulare 56 de proiecte și programe sociale, care acordă adăpost, hrană, îmbrăcăminte, medicamente, îngrijiri medicale și paliative, educație copiilor și tinerilor, alină suferințele celor bolnavi și dau speranță acolo unde nu mai este. ASCOR Cluj și Protopopiatele Gherla și Huedin au inițiat trei campanii de donare de sânge, la care au participat 216 persoane.

În contextul izbucnirii războiului din Ucraina, pentru a veni în sprijinul persoanelor afectate de acest conflict, s-a inițiat o campanie umanitară care a constat în colectarea a peste 150 de tone de alimente neperisabile și produse de igienă, în valoare estimată de 1,65 milioane lei, precum și medicamente și materiale tehnico-sanitare de prim ajutor, în valoare de peste 350.000 lei, iar refugiații ucraineni au primit cazare și masă, în mod gratuit, prin intermediul centrelor sociale din cadrul eparhiei.

Rugăciunea pentru restabilirea păcii, pentru ocrotirea și sănătatea celor aflați în conflict, dar și pentru odihna sufletelor celor adormiți și pentru mângâierea familiilor care i-au pierdut pe cei dragi în acest război, a fost coroborată cu asistența spirituală acordată în limba maternă refugiaților ucraineni, precum și cu binecuvântarea și darurile oferite de către Mitropolitul Andrei copiilor ucraineni refugiați la Cluj-Napoca.

Anul trecut s-a pus piatra de temelie la Centrul de Îngrijiri Paliative Pediatriche „Sfântul Hristofor” din localitatea Sănnicoară, județul Cluj, care va oferi asistență complexă (spirituală, medicală, socială și psihologică) copiilor cu boli cronice progresive, și s-a inaugurat Centrul de zi „Sfântul Mare Mc. Gheorghe” din localitatea Cojocna, județul Cluj, care oferă îngrijire și asistență pentru copiii rromi din localitate.

În anul 2022 au fost acordate ajutoare financiare în valoare totală de 869.053 lei: din Fondul Filantropia, suma de 118.820 lei; din proiectul Cutia Milei pentru săraci suma de 291.333 lei și suma de 458.900 lei, rezultată în urma colectei organizate în Postul Crăciunului. La acestea se adaugă și sumele din Fondul Central Misionar și Fondul de întrajutorare pastorală, în valoare de 863.500 de lei, din care au fost ajutați preoții și parohiile lipsite de posibilități materiale.

Astfel, la nivelul Eparhiei Clujului, prin unitățile de cult, asociațiile și fundațiile eparhiale, a fost cheltuită în scop filantropic suma totală de 24.782.563 lei, de care au beneficiat 17.523 de persoane.

În Arhiepiscopia Clujului, anul trecut erau în construcție 63 de biserici, mănăstiri și edificii bisericesti, în diferite stadii, de la fundație până la pictură, și au fost sfințite sau resfințite 45 de biserici.

Printre proiectele Arhiepiscopiei pentru anul 2023 se numără: continuarea lucrărilor la mozaicul din Catedrala Mitropolitană și la Centrul Misionar Social „Sfântul Apostol Andrei” din Cluj-Napoca, extinderea Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” pe un teren de 800 mp pus la dispoziție de Consiliul Județean Cluj, începerea lucrărilor la Centrul de Îngrijiri Paliative Pediatriche „Sfântul Hristofor”, deschiderea unui Centru de îngrijiri paliative la Bistrița, finalizarea Centrului de servicii sociale „Sfânta Ana” Dej, finalizarea Așezământului pentru copii „Sfântul Siluan Athonitul” Dorolea și a încă două case de tip familial de la Așezământul „Sfântul Onufrie” Florești, mutarea cursurilor Școlii Primare „Sfântul Stelian” Bistrița în spațiul propriu, finalizarea lucrărilor la Centrul de tineret din Câmpenești, deschiderea unui magazin de cărți și obiecte bisericesti la Bistrița și finalizarea lucrărilor de restaurare la biserica monument istoric din Lujerdiu, ctitorită de Mihai Viteazul.

De asemenea, amintim seria de manifestări religio-culturale și editoriale propuse pentru a marca 100 de ani de la punerea pietrei de temelie a Catedralei Eparhiale, 100 de ani de la reînvierea publicației Renașterea și o jumătate de secol de la ridicarea Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului la rangul de Arhiepiscopie și alegerea primului episcop vicar.

Dialogul dintre cler și mireni în Biserica Ortodoxă

Conform Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Adunarea eparhială este organismul deliberativ pentru toate chestiunile administrative, economice, culturale, social-caritative și misionare ale Eparhiei. Aceasta se compune din reprezentanți ai clerului și credincioșilor, în proporție de o treime clerici și două treimi mireni, aleși pe termen de 4 ani, numărul total al membrilor fiind de 30.

Implicarea mirenilor în actul de organizare a vieții bisericesti reprezintă o componentă esențială a Ortodoxiei românești, care pune accent pe conlucrarea celor două dimensiuni ale Bisericii: poporul și clerul.

Biroul de presă al Arhiepiscopiei Clujului
Pr. Cornel Coprean

† **BENEDICT Bistrițeanul**

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului

**Dezvoltare organizațională
cu
Sfântul Isaac Sirul**

Se vorbește mult despre sesiuni de comunica-re și teambuildinguri, toate așezate sub spec-trul unei mai bune funcționări a unei instituții, care să genereze rezultate ameliorate, în condiții cât se poate de optime. În același timp, este foarte la modă aplicarea unei viziuni interdisciplinare în rezolvarea unor probleme sau, mai exact, pentru îmbunătățirea unor situații, contexte sau relații. Și acest lucru se observă mai ales în domeniul științelor umaniste, în care este integrată și Teologia.

În acest cadru general, la sărbătoarea Sfântului Isaac Sirul, vom încerca un exercițiu în consecință, prin care să identificăm cinci principii importante care ar putea să contribuie la o mai bună funcționare a unei instituții, de data aceasta accentuând participa-parea personală sau rolul pe care o persoană anume îl poate avea la construirea unei echipe, într-o comu-nicare a darurilor, a slujirilor și a lucrărilor. Acest exercițiu respectă principiul ascetic de bază prin care orice schimbare reală a realității imediate pornește „de la mine”, pe modelul eu în fața lumii și pentru lume. Cele cinci indicații propuse de Sfântul Isaac Sirul sunt exprimate sub chipul unor sentințe, indica-tive, fără explicații suplimentare. Înțelesul lor este unul evident, însă lasă și spațiu suficient pentru o interpretare personală și contextualizată.

Punctul de plecare este acesta, zice Sfântul Isaac: „*Cel ce pofteste cinste nu va putea scăpa de pricinile întristării*”. Prin această sentință autorul face referire, într-o primă fază, la o nevoie umană dintre cele obișnuite, cea a confirmării și a recunoașterii lucrului bine făcut, a ceea ce suntem la un moment dat. Analizată simplu, reprezintă, în același timp, o condiție a maturizării și a creșterii, care indică o dezvoltare pe verticală, calitativă și profesională. Însă, atenționarea merge înspre o distorsionare a înțelegerii, care îl descrie pe om în căutare de cinste, de onoare, de recunoaștere, ca scop în sine al activității și al misiunii sale, ce îl așează într-o permanentă goană după locul întâi. Nu este vorba doar de o creștere în calitate, ci, mai ales, de o dependență de recunoaștere și de apreciere, ca mijloc obligatoriu și necesar pentru o împlinire profesională. De ce sursă de întristare? Pentru că, în lanțul unei dependențe de recunoaștere, niciodată cineva nu va primi suficient sau pe măsura așteptărilor. Mereu se va simți mai puțin apreciat față de cine se consideră a fi sau ce reprezintă în plan social. Profesionalismul și misiunea bine făcută deși, în cadre firești, au nevoie de recunoaștere, Sfântul Isaac ne atenționează să nu cădem în goana după cinste sau onoare. Sau oricum, nu acestea să ne deter-mine esențial lucrarea noastră. Altminteri, vom deveni candidați permanenți la nefericire.

Al doilea principiu, în imediata apropiere a celui dintâi, se exprimă astfel: „*Nu căuta să fii cinstit când înlăuntrul ești plin de răni*”. Rana lăuntrică se arată ca un filtru prin care se interpretează orice situație, atitudine sau eveniment din proximitatea cuiva. Acest lucru înseamnă că un om care suferă lăuntric nu va putea lectura realitatea decât prin prima propriei sale stări rănite, așadar, în consecință, într-un mod distorsionat. În plus, un astfel de om rănit, în momentul în care primește recunoaștere și promovare, fără să fi avut grijă înainte să-și tămăduiască propriile sale dureri, în loc să fie în stare să lectureze corect situații și să ofere posibile soluții, își va adânci propriile sale răni. Iar comportamentele lui vor fi agresive, vindicative și chiar anti-sociale, pentru că în centrul tuturor se plasează pe sine și tot ce se întâmplă în jur va trebui să aibă legătură cu propria sa persoană și locul pe care îl ocupă. Onoarea și pro-

movarea vor fi de folos celor care sunt în stare să le gestioneze și să le transforme într-o lucrare de co-ordonare și colaborare productivă, în interiorul unei instituții sau grup social.

Al treilea principiu indică starea de bine lăun-trică necesară unei bune plasări în interiorul unei instituții: „*Cel ce s-a dăruit pe sine lui Dumnezeu petrece în odihna minții*”. Din perspectivă ascetică, pacea lăuntrică este rezultatul credinței, încrederii și, mai ales, încredințării lui Dumnezeu. Este consecința unei împărțiri a poverilor între cineva și Dumnezeu Părintele. Pentru un om credincios, stima de sine vine, mai ales, din conștiința participării directe a lui Dumnezeu în viața Lui, când nimic nu se desfășoară sub chipul destinului, sau al hazardu-lui, ci totul în interiorul unei rânduiei a lui Dum-nezeu, care (Se) ține aproape de prietenul Său, omul. De ce cineva este liniștit în gândurile sale? Pentru că se simte ocrotit, acompaniat în viața de zi cu zi și iluminat în ceea ce are de făcut. Un astfel de om, în orice instituție și-ar desfășura activitatea, dovedește o prezență bună, luminoasă, binevoitoare și emană încredere, optimism și entuziasm. Iar această atmo-sferă se extinde și la cei din jurul său. În alte circumstanțe, alături de un om întunecat, neliniștit și mereu plin de temeri, se lucrează greu, iar cola-borarea în echipă și producția de pe urma activității desfășurate va avea de suferit.

Într-o instituție nimic nu este neimportant. Și, de fapt, în general, totul începe de la cele mici și se îndreaptă înspre cele mari, și, din acest motiv, totul capătă semnificație. De aici și cel de-al patrulea principiu organizațional: „*Păzește-te de cele mici, ca să nu cazi în cele mari*”. Comportamentul onest și profesionalismul încep de aici, din cele mici, care ne pot conduce înspre cele mari, grija față de cele mici, pentru a face față celor mari. Nici o greșeală nu este neînsemnată și de neluat în seamă. De vom fi neglijenți în cele mici sau ne vom apropia de ele fără să le dăm importanță, evoluția firească ne va conduce înspre pericole sau căderi mai mari pe care nu le vom putea depăși pentru negrija pe care am dovedit-o față de, aparent, cele mai neînsem-nate. Pedagogic, ni se cere atenție față de orice tentație, atitudine incorectă sau greșeală, oricât de mică, pentru a nu cădea în cele mai complicate, mai grave, mai grele.

Ultimul principiu vizează modul în care îl vedem pe cel de lângă noi. Sfântul Isaac Sirul este generos în exprimare și ne indică un drum în consecință: „*Silește-te când te întâlnești cu aproa-pele (a se citi: colegul tău), să-l cinstești mai presus de măsura lui*”. Pare destul de surprinzător acest cuvânt, mai ales în lumea noastră unde Eu, persoana I, devine mereu punctul de referință. Două sunt posibilele explicații pentru o astfel de indicație: a-i da cinste mai mult decât merită celui de lângă tine, mai întâi și la nivelul de jos, pentru că în felul acesta vei beneficia din partea acestuia de un comportament pașnic, dar, în al doilea rând, mai ales, așezându-te smerit pe locul doi, vei avea în minte faptul că Dumnezeu Însuși este Cel care ne cinstește mai mult decât cineva ar merita. A-i da celui alt cinste mai mare decât ar merita este însuși comportamentul lui Dumnezeu.

Așadar, cele cinci reguli, așa numite de „dezvol-tare organizațională”, le-aș exprimă sintetic, con-cluzionând, în felul acesta:

- Muncește ca pentru Dumnezeu, fără să cauți recunoaștere și onoruri, pentru a fi mereu fericit;
- Vindecă-te mai întâi pe tine și de abia apoi acceptă să fii cinstit, pentru a nu fi rănit și mai tare;
- Împarte povara ta cu Dumnezeu, ca să fii liniștit în mintea ta;
- Fii atent la cele mici, ca să te descurci, la vreme, și în cele mari;
- Cinstește-l pe cel de lângă tine mai presus decât merită, pentru că Însuși Domnul te cinstește pe tine mai presus de măsura ta.

† **BENEDICT Bistrițeanul**

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului,
Feleacului și Clujului

Limbajul autenticității

Dr. Eugen-Adrian Truța

ă ne imaginăm pentru câteva momente că cineva ar rosti public un discurs scris în urmă cu o sută de ani. Da, un text din 1923. Am obser-va cu ușurință cum melodicitatea frazelor are un entuziasm prodigios, o solemnitate eroică și un puternic sentiment de împlinire istorică. Era firesc, nu trecuseră decât cinci ani de la Marea Unire, iar publicul răspundea emoțional doar la discursuri înflăcărate, indiferent de temă.

Cu alte cuvinte, doar o anumită impoștație cere-monială a cuvintelor, o anume apăsare a consoanelor, un fel specific de a găsi un crescendo în fiecare propoziție putea fi compatibil cu gustul majorității și doar acela putea fi considerat autentic.

Să ne imaginăm în schimb, că printr-o întâmplare suprafirească, un discurs din 2023 ar călători pe masa unor persoane publice din 1923. Auditoriul ar fi contrariat. Prea multe comparații, un ton neutru, distant și cinic, elemente de ironie și autoironie și, mai ales, nimic care să consune cu excepționalitatea. Ar fi de nerostit. Ar fi neautentic.

Dacă tot nu mă credeți, încercați să faceți o comparație între o prelegere înregistrată aparținând istoricului Nicolae Iorga și o alta a profesorului de istorie și fost ministru Adrian Cioroianu. Nu veți greși să identificați un alt sistem de pronunțare a literelor și frazelor. „O limbă este un organism viu care evoluează”, îmi veți spune, dar acesta nu este un eseu despre fonetică sau lingvistică generală.

Ceea ce vreau să subliniez e cum de-a lungul timpului ceea ce la un moment dat ni se părea autentic într-un procent incontestabil de 100%, riscă să ajungă la câțiva ani distanță doar un obiect de studiu. Așadar, fie e vorba de limbajul care determină valoarea unui text, fie e vorba chiar de autenticitate în sine ca valoare morală.

Vă mai dau un singur exemplu. Geniul discursului românesc înregistrat este Petre Țuțea. Rememorați emfaza, controlul fonemelor și remarcabila lui știință de carte. Când ridica glasul și degetul deopotriva, eleva spiritul ascultătorilor. „Am făcut 13 ani de închisoare pentru un popor de ...”, iar noi vom completa de „autentici”.

Problema principală a autenticității ca valoare în sine este că s-a inserat pe nesimțite în mentalul colectiv ca fiind unul din punctele cardinale ale probării moralității. „Fiți autentici!” este unul din sfaturile repetate obsesiv în toate formele și mediile. Conferințe întregi despre arta de a fi tu însuși concurează chiar și arealul credinței. Presiunea e atât de mare încât se caută opțiuni pentru interpretări ale autenticității și în Predica de pe Munte a Mântuitorului Hristos. „Miluiește-mă, Doamne, că sunt păcătos și... au-tentic” pare a fi rețeta spirituală a zilei.

În volumul său, *Cine sunt eu? Autenticitatea și limitele sale morale* (Ratio et Revelatio, 2022), autorul Daniel Nica, absolvent de teologie și filosofie, profesor de etică, prezintă istoria acestui imperativ moral al autenticității încă din fașa gânditorilor antici până în zilele noastre. Evident, acesta nu e un tratat de istorie a autenticității, ci o lectură critică, problematizatoare, a raporturilor pe care avem tendința să le stabilim între ceea ce credem că suntem noi vizavi de existență în sine. A fi autentic de-a lungul timpului a însemnat mereu altceva în funcție de sensibilitățile morale în discuție. Nouă creștinilor ne place să spunem că suntem autentici în credință și căutări și nu fariseici. Lucrarea de față ne chestionează asupra înțelesului autenticității într-o epocă în care inflația discursurilor identi-tare a devenit deranjantă prin accentele etice invocate imperativ.

Fără să stric surpriza lecturii, pot aminti că rezerve față de autenticitate ca valoare în sine au ajuns să aibă atât gânditorii de dreapta, cât și cei de stânga. Primii pentru că au intuit în invocarea acesteia poarta către individualism, hedonism, relativism moral, ceilalți pentru că au simțit că autenticitatea a devenit un bun de masă ce a trebuit să fie produs prin mijloacele capitalismu-lui, adică singularitatea manufacturată și comercializată în serie pe piața libe-ră a consumului controlat de unii.

De fapt, aceste motive mă îngrijorează și pe mine, dintr-un motiv foarte etic. În căutarea sinelui *autentic* începem să legitimăm orice comportament social și moral prin simpla asumție a verbului „a asuma”. Libertatea e vali-dată prin autenticitatea alegerii.

„Mi-am asumat această alegere” e refrenul nefericit al celor care stabilesc binele și răul în mod autoreferențial, ignorând „Duhul adevărului (...) Vistierul bunătăților și Dătătorul de viață” sau înțelegerea că libertatea e *co-libertate* în Dumnezeu.

E important de subliniat că Evanghelia nu ne-a cerut în mod expres să facem paradă de autenticitățile noastre și, deși sinceritatea față de noi este o virtute în opoziție cu minciuna, ea poate la fel de ușor să devină argumentul alegerilor corupte de patimi.

La începutul scurtului meu expozeu aminteam cum sonoritățile limbii române diferă într-un interval de un secol, dar mai ales accentuam cum recep-tarea și modalitatea de comunicare sunt mărci ale autenticității mesajului doar pentru că alegem să credem acest lucru prin forța contextului.

Evanghelia lui Iisus Hristos și textele sfinților scapă acestei categorisiri și simți cum învelișul lingvistic al mesajului revelat convinge nu prin actualitate, ci prin însăși faptul valorii sale eterne. „...și Dumnezeu era Cuvântul” (Ioan 1, 1).

Triodul - timpul pelerinajului mistic și liturgic spre Înviere

Arhim. lect. univ. dr. Simeon (Pintea)

Le parcursul unui an liturgic Biserica comemorează întreaga lucrare mântuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos. Marile evenimente care alcătuiesc taina iconomiei Sale sunt reactualizate și retrăite în Trupul Său mistic prin mijlocirea celebrărilor liturgice și sacramentale ale Bisericii. Întreaga lucrare mântuitoare culminează, însă, în taina Crucii și a Învierii Sale, de aceea în centrul anului liturgic se află praznuirea anuală a Morții și Învierii lui Iisus Hristos – Sfintele Paști, în jurul căreia gravitează întreaga viață sacramentală și liturgică, misterul pascal fiind celebrat în fiecare Duminică de peste an, în fiecare Liturghie, în fiecare Botez dar și în fiecare sărbătoare a Bisericii. În funcție de „sărbătoarea sărbătorilor și praznic al praznicelor”, întregul an este împărțit în trei mari perioade: primul interval, cel dinaintea Sfintelor Paști – perioada prepasală, al doilea interval care începe la Sfintele Paști – perioada pasală și ultimul interval, perioada post-pasală, perioada care ține de la prima Duminică de după Cincizecime, până anul următor, când începe din nou perioada prepasală. Denumirea acestor trei perioade este dată de cărțile de cult folosite cu preponderență în intervalele respective: *Triodul*, *Penticostarul* și *Octoihul*. Este important să reținem și faptul că cele trei perioade liturgice sunt puse în legătură cu cele trei slujiri sau demnități ale Mântuitorului Iisus Hristos. Astfel, Triodul corespunde slujirii Sale arhieresti, Penticostarul demnității Sale împărătești și Octoihul chemării Sale profetice și învățătoarești. Pe parcursul celor zece săptămâni ale Triodului, Biserica reînnoiește slujirea sacerdotală a lui Iisus Hristos care s-a împlinit mai ales în Jertfa de pe Golgota, temă dezvoltată în special de *Epistola către Evrei* a Sfântului Apostol Pavel, din care se citește în sâmbetele și duminicile acestei perioade, la Dumnezeiasca Liturghie.

În fiecare an, Duminica a 33-a după Rusalii, numită *a Vameșului și Fariseului* marchează începutul Triodului. Cuvântul „triod”, care dă numele atât cărții cât și perioadei liturgice, provine din limba greacă și se traduce prin *trei ode* sau *trei cântări*, deoarece unele canoane conținute de această carte de cult sunt alcătuite din trei cântări, și nu din nouă, așa cum sunt alcătuite canoanele obișnuite. Atât originea și evoluția cărții cât și a perioadei trebuie puse în legătură cu evoluția Postului Mare care precedă sărbătoarea Sfintelor Paști. Triodul utilizat actualmente

în Biserica ortodoxă constituie rezultatul unei evoluții urcând până la originile calendarului liturgic creștin și păstrează în structura sa mărturiile principalelor etape ale acestuia. Fiecare generație creștină și-a adus contribuția și geniul său propriu la compunerea acestei cărți liturgice. Se remarcă, în special, contribuția celor două centre ale Răsăritului creștin: în timp ce la Constantinopol se elabora structura formală a Triodului, Ierusalimul contribuia prin compunerea conținutului, care începe încă din veacul al IV-lea. Aceasta a constat mai întâi în alegerea unui sistem de lecturi biblice din Vechiul și din Noul Testament care să acopere în primul rând Săptămâna Sfintelor Pătimiri, apoi întreg Postul Mare. Din secolul al V-lea și până în secolul al XIV-lea, compunerea conținutului Triodului s-a suprapus cu marea perioadă a creației poetice bizantine, imnele fiind compuse de reprezentanții cei mai de seamă ai imnografiei din cele două centre ale Răsăritului creștin.

Cartea Triodul

Redacția palestiniană a *Triodului* îi datorează piese imnografice, în special pentru Săptămâna Mare, Sfântului Sofronie al Ierusalimului († 638). O seamă de imne au fost alcătuite de către Sfântul Andrei Cretanul († 740), unul dintre cei mai străluciți compozitori de canoane, de la care ne-a rămas, în *Triod*, Marele Canon de pocăință, cântat în patru părți la Pavcernițele din prima săptămână a Postului Mare și, integral, în săptămâna a V-a. Trebuie amintiți, apoi, sfinții frați din lavra Sfântului Sava, Sfântul Ioan Damaschinul († 753), supranumit „corifeul corului melozilor”, a cărui contribuție la imnografia Săptămânii Patimilor subliniază în mod special dogma de la Calcedon și divino-umanitatea aplicată tuturor actelor vieții lui Hristos, și Sfântul Cosma de Maiuma, care s-a afirmat ca principalul autor de canoane pentru Săptămâna Patimilor. Alături de aceștia au compus piese imnografice pentru Postul Mare Sfântul Ștefan Savaitul († 807) și Andrei Piroș cel Orb.

În ceea ce privește redacția constantinopolitană a *Triodului*, locul cel mai de seamă revine mănăstirii Studion, devenită după perioada iconoclastă unul dintre cele mai importante centre ale spiritualității și tradiției liturgice ortodoxe. Imnografii de la Studion și-au concentrat eforturile completării structurii și catehezei duhovnicești a Sfintei Patruzecimi și a perioadei sale de pregătire. În această lucrare, un aport cu totul deosebit l-a avut Sfântul Teodor Studitul, care în imnele alcătuite de el își expune bogata sa experiență monahală într-o fidelitate deplină față de cea mai autentică tradiție. Pe lângă Sfântul Teodor, au compus imne pentru *Triod* Iosif Imnograful, monahia Cassia, Împărații Teofil și Leon al VI-lea cel Înțelept, Constantin al VII-lea Porfirogenetul, Simeon Metafrastul, iar Sinaxarele au fost alcătuite de către Nichifor Calist Xantopol. Triodul a fost definitiv fixat prin tipărirea sa la Veneția în 1522¹.

Triodul este una dintre cele mai importante cărți ale Răsăritului creștin. Este o carte ce conține un patrimoniu de spiritualitate de o valoare inestimabilă, un tezaur sfânt care reflectă peste zece secole de experiențe ascetice și liturgice. Acest tezaur spiritual și literar al Bisericii, face parte din patrimoniul Europei creștine. Triodul conține toate învățăturile fundamentale ale credinței noastre, după cum reiese din Sinaxarul primei duminici a acestei perioade: „Când sfinții noștri Părinți au alcătuit această carte de slujbă, scopul lor a fost ca să ne aducă aminte pe scurt prin întreaga carte a Triodului de toată binefacerea dintru început a lui Dumnezeu față de noi: ca să ne amintească tuturor că am fost plăsmuiți de El; că prin călcarea poruncii, dată nouă spre încercare, am fost alungați din desfătarea paradisiului; că am fost izgoniți din pricina zavistiei șarpelui și vrăjmașului, începătorul răutății, doborât din pricina mândriei; că am fost îndepărtați de la bunătățile raiului și am ajuns să fim

conduși de diavol; că Fiul lui Dumnezeu și Cuvântul prin milostivirea milei Sale, a plecat cerurile și S-a pogorât, a locuit în Fecioară și S-a făcut om; că ne-a arătat chipul de a ne sui la cer, prin viețuirea Sa, prin smerenia Sa mai cu seamă, prin postul, prin îndepărtarea de rele și prin celelalte fapte ale Lui; că a pățimit, a înviat și s-a suit iarăși la cer; că a trimis pe Sfântul Duh sfinților Lui ucenici și apostoli; că Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu desăvârșit, a fost predicat de ei pretutindenea; că și dumnezeieștii apostoli au făcut minuni prin harul Preasfântului Duh; că în același timp au adunat, prin predica lor, pe toți sfinții de la marginile lumii, umplând lumea cea de sus. Acesta a și fost la început gândul Ziditorului”².

Triodul a avut un rol deosebit de important în cateheza creștină, de aceea pe bună dreptate poate fi considerat un foarte important pedagog. Scopul esențial al perioadei liturgice pregătirea Praznicului Învierii Domnului prin purificare înaintea actualizării anuale a experienței inițiatice a Botezului, care în vechime se săvârșea în noaptea de Paști. Tema principală a Triodului este pocăința considerată de Părinții noștri într-o credință, „botez al lacrimilor”. Slujbele Triodului au un caracter grav, sobru, care creează un climat specific, caracterizat de către Părintele Alexander Schmemmann „tristețe strălucitoare”³. Perioada Triodului este un timp de rugăciune mai intensă, de ascultare mai atentă a Sfintelor Scripturi, o perioadă de pocăință și de înmulțire a faptelor bune, în special a milosteniei arătată față de cei din nevoi. Triodul ne cheamă la pocăință și înfățișează conștiinței creștine virtuțile pe care trebuie să ni le însușim în timpul Postului Mare. Începând din Duminica Vameșului și a Fariseului credincioșii vor auzi pe tot parcursul acestui timp liturgic chemarea: „Ușile pocăinței deschide-mi mie, Dăătorule de viață; că mâncă duhul meu la Biserica Ta cea sfântă, purtând locaș al trupului, cu totul spurcat. Ci ca un îndurat curățește-l, cu mila milostivirii Tale”; sau: „În cărările mântuirii îndreptează-mă, Născătoare de Dumnezeu, căci cu păcate grozave mi-am spurcat sufletul și cu lenevire mi-am cheltuit toată viața mea; ci cu rugăciunile tale spală-mă de toată necurăția”; și, de asemenea: „La mulțimea faptelor mele celor rele, cugetând eu, ticălosul, mă cutremur de înfricoșata zi a judecății; ci îndrăznind spre mila milostivirii Tale, ca David strig Ție: Miluiește-mă Dumnezeule după mila Ta”⁴.

Perioada Triodului cuprinde zece săptămâni: trei săptămâni cu patru duminici pregătitoare (Duminica Vameșului și a Fariseului, a Fiului Risipitor, a Înfricoșătoarei Judecăți și a Izgonirii lui Adam din Rai), Postul Sfintelor Paști, de șase săptămâni, și Săptămâna Sfintelor Pătimiri. Astfel, înainte de începutul Postului Mare Biserica ne învață că pentru înnoirea vieții noastre duhovnicești, pentru învierea sufletului din moartea pricinuită de păcat și pentru întâlnirea lui cu Hristos Cel răstignit și înviat, sunt esențiale patru lucrări: rugăciunea smerită, pocăința sinceră, milostenia generoasă și postirea sau înfrânarea. Aceste fapte le învățăm din Sfintele Evanghelii care se citesc în cele patru duminici pregătitoare. După Duminica Izgonirii lui Adam din Rai, luni dimineața, începe Postul Mare, un parcurs duhovnicesc pe care-l străbatem ca pe un adevărat urcuș spre Înviere. Primele cinci duminici ale Postului Mare reprezintă trepte sau etape duhovnicești ale pedagogiei divine pe care urcându-le ajungem la limanul mântuirii. Cele patruzeci de zile ale Postului Mare, Sfânta Patruzecime sau Păresimile se încheie în Vinerea dinaintea Floriilor. Acum începe ultima etapă a Triodului marcată de celebrarea mistică și liturgică anuală a Sfintelor Pătimiri ale Domnului nostru Iisus Hristos. Perioada Triodului se încheie în Sfânta și Marea Sâmbătă cu săvârșirea Dumnezeieștii Liturghii a Sfântului Vasile cel Mare unită cu Vecernia, care odinioară reprezenta Marea Priveghere Pasală.

² *Triod*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1950, p. 8.

³ Pr. Alexander Schmemmann, *Postul cel Mare*, trad. Andreea și Laurențiu Constantin, Editura Doris, București, 1998, p. 35.

⁴ *Triod*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1950, p. 3.

¹ IEROM. MAKARIOS SIMONOPETRITUL, *Triodul explicat. Mistagogia timpului liturgic*, ediția a III-a, trad. Diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2008, p. 27.

Cine este Iisus? „...Vița cea adevărată” (In. 15, 4-8) - partea II -

Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană

Ln Evangheliile sinoptice, imaginea „viței” este exploatată de Iisus în Parabilele împărăției (cf. Mc. 12, 1-12; Mt. 20, 1-8; 21, 28-31, 33-41; Lc. 13, 6-9; 20, 9-19).

În Evanghelia după Ioan, în Discursul lui Iisus, metafora viței este împrumutată din scrierile profetice și din cele ale Înțelepciunii Vechiului Testament, în care via sădită de Iahve este poporul lui Israel, iar roadele acestei vițe, sau lipsa lor, sunt exprimate în fidelitatea sau infidelitatea acestui popor față de Creatorul său.

Prin consemnarea cuvântării lui Iisus despre vița de vie, scopul Evangelistului Ioan era acela de a face un pas mai departe în înțelegerea sensului acestei alegorii, și anume, consemnarea faptului că Iisus este adevărată viță, iar El este în strânsă legătură cu Tatăl în evaluarea rodului mlădiței. Roadele acesteia depind de acceptarea sau neacceptarea Sa.

Așadar, imaginea viței și a mlădițelor unite cu vița pune în evidență, în modul cel mai clar, legătura dintre Iisus și ucenicii Săi, în actul credinței.¹

1. Rod - prin rămânerea în Iisus

Rodul mlădiței depinde, așadar, de rămânerea sa în viță. Acest fapt este arătat clar de către Iisus când spune: „Rămâneți întru Mine și Eu întru voi. Așa cum mlădița nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viță (ἐν τῇ ἀμπέλῳ), tot așa nici voi, dacă nu veți rămâne întru Mine (ἐν ἐμοὶ μένητε)” (In. 15, 4).

Hotărâtoare în exprimarea acestei idei sunt prepozițiile „în” și „întru”. Prima se referă la viță (în viță), iar a doua la Hristos (întru Mine). Începutul legăturii cu Hristos se realizează în Botez, când devenim mădulare ale unui organism nou, Biserica, care este trupul lui Hristos. De aici pornește, apoi, lungul drum al creșterii și desăvârșirii noastre în sfințenia lui Hristos. Asemănarea dintre unitatea trupului uman, exprimată paradoxal într-o diversitate de exprimare a funcțiilor membrilor lui, și cea a trupului lui Hristos, ilustrată, în același mod paradoxal, în diversitatea funcțiilor membrilor acestuia, Sfântul Pavel o ilustrează magistral în Epistolele sale. Iată ce le spune Apostolul creștinilor din Corint: „Că după cum trupul este unul și are multe mădulare, dar toate mădularele trupului, deși multe, sunt un trup, așa-i și cu Hristos. Pentru că noi toți într-un Duh ne-am botezat, pentru ca să fim un singur trup - fie Iudei, fie Elini, fie robi, fie liberi...” (1 Cor. 12, 12-13). Aceeași idee o exprimă și în Epistola adresată Bisericii din Roma: „Că după cum într-un singur trup avem multe mădulare și mădularele nu au toate aceeași lucrare, tot așa și noi, cei mulți, un trup suntem în Hristos, și fiecare ne suntem mădulare unii altora” (Rom. 12, 4-5). Așadar, prin Botez creștinii, de orice naționalitate sau stare socială, sunt identificați și uniți cu Hristos. Biserica fiind trupul Lui, Capul Hristos este acela care coordonează și funcționarea specifică, dar, totuși, unitară, a tuturor componentelor vitale ale trupului, adică creștinii (cf. Efes. 4, 4 urm.).

Dar, „rămânerea” întru Hristos se realizează numai prin identificarea deplină cu El în sacramentul Sfintei Euharistii, în care ne împărtășim real cu Trupul și Sângele Său. În Epistola către Efeseni, Sfântul Apostol Pavel spune lămurit acest lucru: „Pentru că noi suntem mădulare ale trupului Său, din carnea Lui și din oasele Lui” (Efes. 5, 30). Referindu-se la aceste cuvinte, Sf. Ioan Gură de Aur spune: „Și cum din carnea Lui? O știți aceasta voi toți cei ce luați Trupul Lui”², adică cei ce se împărtășesc cu El, devenind, astfel, ontologic una cu El.

Nevoia „rămânării” întru Hristos este ilustrată chiar de El însuși, prin accentul evident pe care îl pune pe verbul μένω („a rămâne”), care, în Evanghelia și în scrisul iohanic, are semnificații multiple. Iată câteva dintre ele:

a - hotărârea constantă de a-l primi pe Iisus, ca Mântuitor, și unirea deplină cu El în sacramentul Euharistic: „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică... Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el” (In. 6, 54,56)

b - perseverarea în credința în Iisus și acceptarea conștientă a cuvântului Său: „Deci, zicea Iisus către Iudeii care crezuseră în El: „Dacă veți rămâne întru cuvântul Meu, cu adevărat sunteți ucenici ai Mei” (In. 8, 31)

c - comuniunea deplină cu Hristos și cu Tatăl, în iubirea Sfintei Treimi: „Așa cum M-a iubit pe Mine Tatăl, tot așa v-am iubit și Eu pe voi; rămâneți întru iubirea Mea. De veți păzi poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea, așa cum Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămân întru iubirea Lui” (In. 15, 9-10).

d - Primirea și acceptarea cuvântului Evangheliei vestite: „Așadar, ceea ce-ați auzit de la-nceput, în voi să rămână; de va rămâne-n voi ceea ce-ați auzit de la-nceput, veți rămâne și voi în Fiul și în Tatăl” (1 In. 2, 24).

Așadar, imperativul „Rămâneți în Mine!” înseamnă, pe de o parte, conturarea comuniunii cu Iisus prin cuvânt, credință și iubire, iar pe de altă parte, înțelegerea necesității acestei comuniuni, întrucât rămânerea permanentă a unui creștin în Iisus și prezența Acestuia în viața lumii aduce roada de folos dăinuirii și pătrunderii sensului deplin al vieții.

2. „Fără de Mine nu puteți face nimic”. Mlădița și rolul ei special (In 15, 5)

În versetul 5, Iisus repetă afirmația despre Sine ca fiind „vița”, iar Ucenicii „mlădițele”: „Eu sunt vița; voi, mlădițele. Cel ce rămâne întru Mine și Eu întru el, acela aduce roadă multă, căci (καὶ γὰρ) fără Mine nu puteți face nimic” (In. 15, 5). Aceste cuvinte sunt considerate de către exegeți ca fiind un fragment din afirmațiile centrale ale Evangheliei a IV-a.⁴ În ele se unesc expresii hotărâtoare despre „rămânerea în El”, despre „aducerea de rod”, cu afirmația capitală, și dramatică, în același timp, cu rol de concluzie, despre inutilitatea oricărui efort sau străduință a omului, dacă acestea nu sunt coroborate cu Iisus: „căci fără Mine nu puteți face nimic”.

Conjuncția „căci” (καὶ γὰρ) leagă aceste cuvinte de afirmația despre aducerea roadelor din versetul anterior (4). Astfel, stau față în față două alternative evidente: mult rod cu Iisus - nimic fără Iisus.⁵

Ceea ce mai putem observa în versetul 5 este faptul că asocierea mlădițelor cu vița implică obiectiv aceeași relație ca și cea dintre „cap și mădulare” din metafora Apostolului Pavel exprimată în sintagma „trupul lui Hristos” (Rom 12, 4 urm. și loc. paral.). Desigur, ne putem întreba dacă Sfântul Pavel a mers aici deliberat pe linia cuvintelor lui Iisus din Ioan 15, 1 urm., sau nu? Este foarte posibil ca Apostolul Pavel să fi făcut acest lucru, pentru că relația din trup, dintre „cap” și „mădulare”, este încărcată de același sens prezent în relația dintre „viță” și „mlădițe”.

Dar, în toată această imagine a relației dintre viță și mlădițe aș dori să scot în evidență și un alt aspect, de data aceasta relevant pentru rolul mlădiței, și anume, că vița aduce rod numai prin mlădițe. Noțiunea „mlădițe” implică, aici, toată semnificația sau cinstea care s-ar putea exprima prin titlul de „colaboratori” ai lui Dumnezeu, respectiv ai lui Iisus, nu numai pentru viața noastră, ci și pentru cea a semenilor noștri. Cunoaștem faptul, pe care l-am mai subliniat de altfel, că din fructele mlădiței se hrănește nu vița, și nici mlădița, ci cei care culeg roadele ei. Așadar, este nevoie să lucrăm cu Dumnezeu, în calitate de colaboratori ai Săi, pentru binele și desăvârșirea creației Sale.

Sfântul Apostol Pavel exprimă magistral această relație cu Dumnezeu, în calitatea noastră de „colaboratori” sau „lucrători” cu El pentru desăvârșirea zidirii Sale. Încercând să refacă unitatea creștinilor din Corint, divizată în grupări care simpatizau

pe unul sau pe altul dintre misionarii care au ostenit la ei, Apostolul le spune, în stilul diatribei retoricii antice, muștrându-i, dar și învățându-i: „Ei bine, ce este Apollo? dar Pavel, ce este?: Slujitori prin care voi ați crezut, și după cum i-a dat fiecăruia Dumnezeu. Eu am sădit, Apollo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească. Așa că nici cel ce sădește nu e ceva, nici cel ce udă, ci Dumnezeu, Cel ce face să crească. Cel ce sădește și cel ce udă sunt una, dar fiecare-și va primi plata după osteneala sa. Că noi împreună-lucrători cu Dumnezeu suntem; voi sunteți ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu” (1 Cor. 3, 5-9).

Această responsabilitate a ucenicului față de Dumnezeu, oglindită în faptele lui, Mântuitorul Hristos o descrie în termeni categorici și într-un mod aproape dramatic. Iată ce consemnează Evangelistul Ioan din cuvintele lui Iisus: „Dacă cineva nu rămâne întru Mine, se aruncă afară (ἐβλήθη ἔξω) ca o mlădiță și se usucă; și le adună (καὶ συνάγουσιν) și le aruncă în foc și ard” (In. 15, 6).

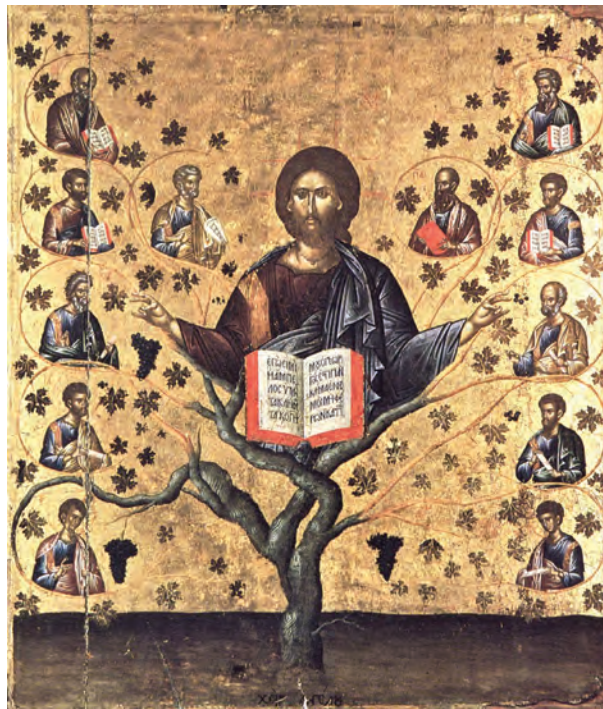
Forma de pasiv ἐβλήθη (sunt aruncate) a verbului βάλλω (a arunca), arată acțiunea sau intervenția lui Dumnezeu în starea noastră de pasivitate în înțelegerea sensului și a necesității legăturii cu El. Expresia „aruncate” desemnează, clar, judecata lui Dumnezeu. În Predica de pe Munte, Mântuitorul Hristos face o comparație asemănătoare când vorbește despre consecințele negative ale lipsei intenționate de înțelegere de către Ucenici a rolului lor de a da, prin lucrarea lor, „gust”, adică sens, existenței lumii și a omului: „Voi sunteți sarea pământului; dacă sarea-și va pierde gustul, cu ce se va săra?: de nimic nu mai e bună, decât să fie aruncată afară (βληθὲν ἔξω) și călcată în picioare de oameni” (Mt 5, 13). Avem, așadar, și aici, aceeași expresie referitoare la acțiunea punitivă a lui

Dumnezeu, când este vorba de nepăsare sau de neglijare a rolului ucenicului în misiunea pe care o are de la Dumnezeu vizavi de om și lume.

Referitor la expresia „le aruncă în foc și ard”, trebuie să spunem că, încă din vremea profetilor (cf. Iez. 15, 1 urm.; Amos 7, 4; Mal. 3, 19), sau chiar a patriarhilor din vechime (Gen. 19, 24), focul a reprezentat un simbol al pedepsei divine. Conclusiv spus: creștinul care nu își asumă nici o relație cu Dumnezeu cade sub osândă! În acest sens, Sfântul Chiril al Alexandriei spune lămurit: „Căci cel nefolositor în dreapta credință și evlavie se arată vrednic de pedeapsă, precum mlădița uscată care nu e de folos decât focului.”⁶

Cuvintele din finalul alegoriei despre „viță și mlădiță” constituie concluzia firească, optimistă, a discursului lui Iisus: „Întru aceasta va fi preamărit Tatăl Meu, să aduceți roadă multă și să deveniți (γένησθε) ucenicii Mei” (In. 15, 8). Referindu-se, acum, la ucenici, observăm că Mântuitorul vorbește și despre un statut viitor al „uceniciei”. Verbul γένησθε (γίνομαι) - „a deveni” - exprimă atât statutul viitor al ucenicului lui Hristos, în care el tot crește în pătrunderea sensului său, cât și responsabilitatea prezentă și viitoare a rolului acestuia. În acest statut, nu există inactivitate, adică stare pe loc, ci doar devenire în dinamismul faptei! Vorbind despre rațiunea Întrupării Fiului lui Dumnezeu, Sfântul Chiril al Alexandriei scria: „Deci, S-a proslăvit Tatăl Meu, dând răscumpărare pe Fiul Său pentru viața lumii, binevoind să vadă în cele ale noastre pe Cel mai presus decât toată zidirea, nu ca să aducă vreun bine firii Sale... că n-are nevoie de nimic, fiind atotdesăvârșit..., ci pentru ca voi să aduceți rod mai mult și să vă faceți ucenicii Mei..., sădindu-ne în El ca pe niște mlădițe și primind de la El puterea rodirii, prin împărtășirea de Duhul...”⁷

Așadar, în itinerariul „proslăvirii” de la Tatăl - la Fiul - la ucenici (la creștini), și de la creștini - la Fiul - la Tatăl, se oglindește întreaga mișcare a creației și a istoriei ei în raport cu Dumnezeu, Creatorul tuturor.

¹ A se vedea detalii, Georges ZEVINI, *Commentaire spirituel de L'Évangile de Jean*, II, Paris, 1996, pp. 107-108.

² Sfântul Ioan HRISOSTOM, *Comentariile sau Explicarea Epistolei către Efeseni*, trad. Arhim. Theodosie Athanasiu, Iași, 1902, p. 197.

³ Verbul μένω este un cuvânt cheie în teologia iohanică. Cuvântul apare de 11 ori în cap. 15; de 40 de ori în întreaga Evanghelia; și de 27 de ori în Epistolele sobornicești ale Sfântului Ioan.

⁴ Vezi Gerhard MAIER, *Evanghelia după Ioan* (Comentariu Biblic, vol. 6-7), Ed. Lumina lumii, Korntal, Germania, 1999, p. 647.

⁵ A se vedea detalii în acest sens, Stelian TOFANĂ, *Evanghelia lui Iisus. Misiunea cuvântului*, Ed. „Mega”, Cluj-Napoca, 2016, pp. 196-203.

⁶ Sfântul CHRIL AL ALEXANDRIEI, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, în Col. „Părinți și Scriitori Bisericești” (PSB), 41, București, 2000, p. 940.

⁷ Sfântul CHRIL AL ALEXANDRIEI, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, p. 944.

Rezumatul raportului activității sectorului cultural (2022)

Anul 2022 a stat sub semnul omagierii rugăciunii în viața Bisericii și a creștinului și al comemorării sfinților isihaiști Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie de la Neamț, contribuind la dezvoltarea unei culturi a Duhului, dublată în contextul războiului din Ucraina de o cultură a solidarității, Biserica fiind unul dintre principalii actori din spațiul social care, încă din primele zile ale conflictului, s-a implicat activ prin oferirea de asistență spirituală și umanitară.

Arhiepiscopia Clujului a marcat simbolic aceste tematici prin mai multe activități culturale și științifice, menite să dinamizeze misiunii Bisericii în societate.

Scrisoarea Pastorală de Paști a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, *Bucuria se naște din rugăciune*, și cea de **Crăciun**, *Dacă tinerețea ar ști și dacă bătrânețea ar putea, programele catehetice, conferințele preoțești* de primăvară și toamnă, **Calendarul Renașterea 2022**, semnalizarea tematicii pe **calendarul bisericesc și Concursul Național Catehetic**, *Rugăciunea în viața mea*, au subliniat necesitatea accentuării rolului rugăciunii în viața Bisericii și a credincioșilor.

Între evenimentele culturale promovate și transmise prin intermediul postului de **Radio Renașterea**, într-o bună colaborare cu **Biroul de presă** al Arhiepiscopiei Clujului, amintim: **Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Mitropolia Clujului**, **Maramureșului și Sălajului**, sub genericul *Rugăciunea ține lumea*, un proiect al Bisericii adresat tinerilor, desfășurat în perioada 26-27 august 2022 la Cluj-Napoca; **Treizeci de ani de la trecerea la Domnul a Arhiepiscopului Teofil Herineanu – omul rugăciunii**, moment comemorativ desfășurat joi, 3 noiembrie 2022, la Muzeul Mitropoliei Clujului, împreună cu prezentarea volumului *Omul rugăciunii s-a mutat la Domnul acum 30 de ani* și expoziția foto-documentară *Arhiepiscopul Teofil Herineanu – trei decenii de la mutarea la cele veșnice*; expoziția *„Arhiepiscopia Ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului – sub cupola Centenarului (1921-2021). Biserica – Punct – Comunitate”* de la „Tunelul Timpului”, ce a marcat rolul major pe care Eparhia clujeană l-a jucat

de-a lungul timpului în viața culturală și spirituală a românilor; *Corul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca și Biblioteca Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului* la 100 de ani de la înființare.

Înaltpreasfințitul Părinte **Andrei** a participat la întrunirea anuală a **Academiei Europene de Științe și Arte** din Salzburg, în calitate de membru titular, dar și la ședințele **Academiei Române**, în calitate de membru de onoare a acestui for.

Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca a organizat mai multe simpozioane, dintre care amintim: Conferința națională **ROOTS Interpretarea Sfintei Scripturi în tradiția patristică și rabinică-repere și direcții de cercetare**; Seminarul Internațional de Medicină și Teologie, ediția a XXI-a, *Adevărul creștin în practica medicală*; Simpozionul Național *Teologie, rugăciune, isihie*; Conferința *Diaspora ortodoxă română-misiune, provocări, perspective*, organizată de Centrul de Studii Misionare și Nomocanonice; Simpozionul Patristic Internațional *Receptarea textelor și a gândirii Sfântului Grigorie de Nyssa în diferite tradiții creștine*, organizat de Centrul de Studii Patristice și Literatură Creștină Antică al UBB; Simpozionul Internațional de Teologie, Istorie, Muzicologie și Artă, *Rugăciunea-inima Bisericii și seria de conferințe „Historia Ecclesiastica”*.

Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca a aniversat 70 de ani de învățământ teologic ortodox preuniversitar printr-o serie de manifestări liturgice și culturale, derulate în cadrul **Zilelor Colegiului** – ediția a II-a. Rezultatele excelente ale elevilor obținute la Evaluarea Națională, Bacalaureat sau Olimpiada Națională de Teologie, plasează Colegiul Ortodox într-un top al celor mai bune școli din Cluj-Napoca. De asemenea, din anul școlar 2021-2022, la Bistrița funcționează *Școala Primară „Sfântul Stelian”*.

Muzeul Mitropoliei Clujului a găzduit, în cadrul **Serilor culturale**, 6 expoziții și 15 lansări de carte, conferințe și concerte, la care se adaugă **Noaptea Muzeelor** (14 mai 2022). Toate manifestările au conferit muzeului o dimensiune polivalentă, el nefiind un simplu spațiu expozițional, teaurizator al unor exponate de mare valoare artistică și istorică, ci un „organism” viu, într-o permanentă dezvoltare și îmbunătățire a experienței oferite celor peste 18.000 de vizitatori.

Parteneriatul dintre Arhiepiscopia Clujului și Romfilatelia a stat la baza unei emisiuni filatelice **Crăciun 2022**, alcătuită din două timbre, o coliță dantelată, un plic „prima zi” și un album filatelic de colecție, care a adus în atenția publicului larg, dar și a filateliștilor, două icoane din tezaurul Muzeului Mitropoliei Clujului, precum și elemente de arhitectură specifice Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca.

Editura Renașterea a lansat la Festivalul Internațional de Carte Transilvania, ed. a VIII-a, volumul Arhim. Serafim Papacostas, *Parabolele Domnului*, iar la Târgul de Carte Gaudeamus volumul Pr. Bogdan Chiorean, *Îngrijirile paliative: de la teorie la empatie*, și a editat în condiții grafice și de conținut excelente alte 35 de volume. Semnalăm apariția în Revista Mitropolitană de cultură și spiritualitate românească **Tabor** a unui număr dedicat tematicii omagiale și comemorative, *Rugăciunea și experiența isihastă în viața Bisericii Ortodoxe*, în care au semnat articole ierarhi, reputați teologi, istorici și oameni de cultură.

În aria preocupărilor pentru pastorația tinerilor se înscriu cele peste 25 de tabere organizate la **Centrul Misionar de Tineret „Ioan Bunea”** din Sîngeorz-Băi, la Mărișel sau în alte locații, întruniri la care prezența Chiriarhului sau a episcopului vicar a fost o constantă. La nivelul eparhiei au fost organizate două cursuri: un curs de formare pentru clericii responsabili cu activitățile de tineret, intitulat „Formator pentru formatori”, și un curs de formare pentru animatori socio-educativi.

Cu privire la patrimoniul cultural, bisericile monument istoric din Cepari și Calna au fost resfințite de către IPS Andrei, iar cele din Dipșa și Cojocna de către PS Benedict Bistrițeanul. De asemenea, au continuat lucrările de subzidire la biserica de zid din Lujerdiu, ctitorită de Mihai Viteazul în jurul anului 1600.

Printre proiectele pentru anul 2023 amintim: seria de manifestări religio-culturale și editoriale propuse pentru a marca 100 de ani de la punerea pietrei de temelie a Catedralei Eparhiale, 100 de ani de la reînvierea publicației **Renașterea** și o jumătate de secol de la ridicarea Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului la rangul de Arhiepiscopie și alegerea primului episcop vicar, dar și tipărirea Catehismului pentru tineri.

Consilier cultural,
Pr. Cornel Coprean

Rezumatul raportului activității sectorului misionar-social (2022)

Arhipiscopia Clujului desfășoară lucrarea de asistență socială în cadrul **asociațiilor și fundațiilor** înființate cu binecuvântarea Chiriarhului și prin intermediul **Sectorului misionar-social**. Sub patronajul Arhiepiscopiei Clujului funcționează mai multe asociații cu profil filantropic cu o activitate eficientă și vizibilă în comunitate: *As. „Filantropia Ortodoxă”*, *As. „Sfântul Nectarie” Cluj*, *As. Filantropică Medical-Creștină “Christiana”- Filiala Cluj-Napoca*, *As. Filantropică „Sfântul Onufrie” și Fundatia Cultural Filantropica „Protopop Aurel Munteanu” Huedin*.

Opt Protopopiate ale Eparhiei au fost acreditate ca furnizori de servicii sociale, o parte fiind deja licențiate ca **Servicii de asistență comunitară**. În sprijinul lucrării de misiune și asistență socială în Eparhie se înscrie și activitatea preoților misionari din cadrul Protopopiatelor, precum și a celor **11 asistenți sociali** din cadrul Birourilor de Asistență Socială din teritoriu.

În cadrul proiectelor sociale și a asociațiilor aflate sub patronajul Arhiepiscopiei Clujului sunt salariate **231 persoane**, după cum urmează: **90 salariați**- As. „Filantropia Ortodoxă” Cluj-Napoca, **45 salariați** - As. Sfântul Nectarie Cluj, **27 salariați** – As. Filantropică Medical-Creștină “Christiana”- Filiala Cluj-Napoca, **37 salariați** - Centrul de Îngrijire și Asistență Acoperământul Maicii Domnului”, Turda și **11 angajați** - As. Filantropică „Sfântul Onufrie”, **15 angajați** - As. Filantropică „Sfântul Onufrie”, **6 angajați** - Fundatia Cultural Filantropica „Protopop Aurel Munteanu” Huedin

PROIECTE ȘI PROGRAME SOCIALE ÎN ARHIEPISCOPIA CLUJULUI

Sistemul de asistență socială al Arhiepiscopiei cuprinde în prezent peste **56 de instituții și programe social filantropice** grupate pe diferite categorii de beneficiari. În anul 2022 au fost inițiate următoarele proiecte:

Campania umanitară desfășurată în sprijinul victimelor războiului din Ucraina care a constat în colectarea a peste 150 de tone de alimente neperisabile și produse de igienă, în valoare estimată de 1,65 milioane lei, precum și medicamente și materiale tehnico-sanitare de prim ajutor,

în valoare de aproximativ 350.000 de lei. Arhiepiscopia Clujului a oferit, în mod gratuit cazare și masa pentru 125 de refugiați ucrainieni. Pentru a veni întâmpinarea nevoilor lor de ordin spiritual refugiaților li s-a dat posibilitatea de a se spovedi și de a se împărtăși în cadrul unui program liturgic oficiat în limba ucraineană, la Paraclisul Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca.

Centrul de zi pentru copii „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” Cojocna. Anul trecut au fost finalizate lucrările la acest nou centru social pentru persoanele defavorizate și cu nevoi speciale care oferă activități culturale, artistice, socio-educative și recreative pentru copiii și tinerii din comunitatea romă din localitate.

Centrul de Îngrijiri Paliative Pediatriche „Sfântul Hristofor”. **Punerea pietrei de temelie pentru acest proiect a avut loc la data de 13 octombrie 2022 în localitatea Sânnicovăra**. Centrul se dorește a fi un spital care să ofere asistență complexă (medicală, spirituală, socială și psihologică), în mod gratuit, copiilor cu boli cronice progresive, aflați în diverse stadii ale bolii care fac improbabilă supraviețuirea până la vârsta de adult.

Anul trecut structura sistemului de asistență socială era formată din :

12 – Proiecte cu profil socio-medical(centru de îngrijiri paliative, policlinică fără plată, 2 centre de recuperare psihoneuromotorie, 4 servicii de îngrijiri socio-mediceale la domiciliu, cabinet medical, serviciu de ambulanță, serviciu transport dializă)

- 4 - **Cantine sociale**
- 6 - **Centre rezidențiale pentru vârstnici**
- 2 - **Centre comunitare de tineret**
- 4 - **Centre de zi (copii și adulți)**
- 1 - **Grădiniță socială**
- 2 - **Școli postliceale sanitare**
- 2 - **Servicii care oferă hrană la domiciliu**
- 3 - **Centre de informare și consiliere**
- 1 - **Brutărie cu profil social**
- 1 - **Școală pentru recuperarea copiilor din abandon**
- 4 - **Centre socio – educaționale**
- 1 - **Farmacie**
- 2 - **Centre de plasament**
- 1 - **Casă de oaspeți cu profil social**
- 8 - **Servicii sociale de asistență comunitară**(protopopiate

SLUJIREA APROAPELUI PRIN COLECTE DE ÎNTRAJUTORARE

În conformitate cu *Pastorală Sfântului Sinod al B.O.R.* în urma organizării colectei în parohiile din cadrul Arhiepiscopiei situația detaliată a fost: Total sumă colectată **458.900 RON**; Cantitate **alimente 85.253 kg**; Cantitate **medicamente: 180 cutii**; Cantitate **haine 13.450 kg**. **Număr persoane beneficiare: 2105** familii, **2013** adulți, **2199** copii.

Prin intermediul Fondului „Filantropia” s-a constituit o rezervă financiară de **116.065 lei** care a fost folosită pentru ajutorul persoanelor care au necesitat operații chirurgicale și pentru alte cazuri sociale, iar cadrul Proiectului „Cutia Milei” s-a adunat și s-a distribuit persoanelor defavorizate suma totală **291.330 lei**.

Prin Programul **MASA BUCURIEI** inițiat de Patriarhia Romană în parteneriat cu magazinele Selgros și Carrefour România, anul trecut în Eparhia Clujului au fost preluate și donate produse alimentare la peste **3150** de beneficiari în valoare de **229.889 lei**. Cu prilejul Sfințelor Sărbători de Crăciun și de Paști Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a oferit peste **1350 de pachete** cu alimente neperisabile persoanelor nevoiașe aflate în evidențele Sectorului misionar social.

În cadrul Eparhiei Clujului, în anul 2021, instituțiile filantropice au furnizat servicii sociale pentru **17.523 de persoane**, iar bugetul total al activităților misionar-sociale a fost **24.782.563 lei**.

PROIECTE DE VIITOR

- Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Spiridon” Bistrița;
- Extinderea Centrului de Îngrijiri Paliative “Sfântul Nectarie” Cluj;
- Centrul comunitar de servicii sociale “Sfânta Ana” Dej;
- 6 Case de Tip Familiar pentru ocrotirea copiilor aflați în dificultate
- Construirea Centrului de Îngrijiri Pediatriche “Sfântul Hristofor” Sânnicovăra.

Consilier misionar social,
Iustin Liciniu Câmpean

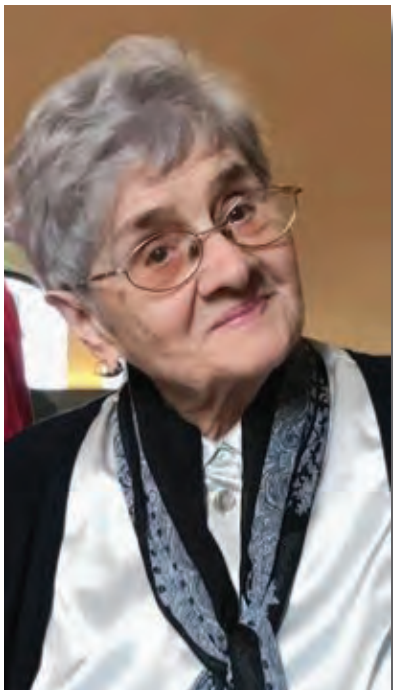
Preoteasa și dascălița Maria Petrea a trecut la cele veșnice

Pr. Iustin Tira

Sfârșitul anului 2022 și intrarea în cel nou, pentru familia colegului și prietenului nostru Horea Petrea, a fost vreme grea încercare. Mai întâi suferința, iar apoi plecarea celei ce a fost *preoteasa și dascălița Maria Petrea*, a însemnat durere în fața suferinței mamei iubite, dar mai ales regretul trecerii în veșnicie a celei care a fost pentru toți ai familiei „*mama Miuța*”, cum îi spuneau cei apropiați. Apelativul era suma sentimentelor pe care toți ai familiei le nutreau pentru ea, dar și a însușirilor pe care mama Miuța nu le-a părăsit niciodată în viață: bunătatea, cumiștenia și omenia, însușiri transformate în virtuți lucrative.

Este inspirat și întru totul adevărat portretul pe care îl face mamei sale părintele Horea: „*A fost un om cu o credință puternică în Dumnezeu, care a știut să primească toate cele ale vieții, și pe cele rele ca și pe cele bune, mulțumindu-I celui de Sus, pentru toate. A fost un om cu un dezvoltat simț al răspunderii, foarte devotată familiei și profesiei. Și-a pus sufletul întreg în tot ceea ce făcea și acasă, și la școală, având un puternic simț al datoriei. A fost o soție, o mamă, o bună și o străbunică iubitoare, înțeleaptă, răbdătoare și înțeleagătoare, preaplinul sufletului său revărsându-se tuturor. Și-a susținut și ajutat soțul în misiunea preoțească, deloc ușoară în acele vremuri. Și-a crescut copii în respect și iubire față de Dumnezeu și față de semeni. La fel a procedat și cu zecile de generații care i-au trecut prin mâna de dascăl. A fost un om cuminte și smerit, cu multă bunăcuviință, cu grija permanentă de a nu deranja sau supăra pe cineva cu ceva.*” Este portretul care a definit-o în toți cei 83 de ani viață, în cei 39 de ani de activitate didactică, în cei 43 de ani de soție a preotului Ovidiu Petrea (până în anul 2000 când acesta a trecut la Domnul) ca și în cei 22 ani de văduvie.

Greutățile vieții au început de timpuriu. Am putea spune că a crescut cu ele. Rămâne orfană de tată, înghițit de lagărele din Siberia, ca prizonier de război (în anul 1944). A fost crescută, împreună cu fratele mai mic Mihai, de 4 ani, de către mama Valeria, ajutată de bunicul din partea mamei, în satul Văleni, comuna Călățele, județul Cluj. Îndată după absolvirea Liceului Pedagogic din Cluj, în anul 1956, la vârsta de doar 18 ani, își asumă misiunea de dascăl, la școala din Râșca, Județul Cluj. Un an mai târziu (9 noiembrie 1957), se căsătorește cu tânărul teolog Ovidiu Petrea, care avea să fie hirotonit preot pe seama parohiei Țăud, comuna Almaș, Județul Sălaj. Din acel moment, pentru tot restul vieții, își va împlini armonios cele două misiuni pe care și le-a asumat: dascăl și preoteasă. Acestora le-a urmat, la scurtă vreme, și cea de-a treia: mamă.

Chiar dacă în anul 1995 s-a pensionat, iar în anul 2000 părintele Ovidiu a trecut la Domnul, a continuat să fie, pentru toți cei ce au cunoscut-o, aceeași distinsă dascăliță și preoteasă, o jertfelnică mamă și o iubitoare bună, gata oricând să ajute cu sfatul, cu pilda sau cu rugăciunea, în toate arătând totală dăruire și iubire față de Dumnezeu și față de semeni. Cu aceste valori a educat zecile de generații de elevi pe care i-a purtat de mână în primii ani de școală, așa cum, aceleași principii au stat și la temelia educației și creșterii celor trei copii cu care Dumnezeu a binecuvântat-o: Delia, Carmen și Horea.

Și pentru că pomeneam de zecile de generații de elevi pe care i-a format, suntem datori să spunem că deși era un dascăl de certă vocație, cu toate specializările, cursurile și gradele didactice, cu rezultate de excepție, apreciată de colegi și directori, iubită de elevi și de părinți, mai marii învățământului de până în anul 1989, n-au avut-o la inimă, pentru că, în pofida evidențelor de mai sus, avea și un „*neiertat defect*”, era soție de preot și noră de preot. Profesional nu au avut ce să-i facă, dar au avut grijă să nu prindă rădăcini prea adânci în școala în care activa. Așa se face că și-a desfășurat activitatea didactică în nu mai puțin de 13 școli, din tot atâtea localități, din cele două județe: Sălaj și Cluj. Nu s-a răzvrătit și nu s-a plâns niciodată. Conștientiza că nu face altceva decât să-și îndeplinească o misiune asumată, pe care o făcea pentru oameni și pentru Dumnezeu. Noi îi mulțumim acum spunând acest adevăr.

Chiar și aceste rânduri, găzduite de către revista noastră eparhială, se doresc a fi un omagiu, pe deplin meritat, pe care, acum la încheierea parcursului

pământesc al existenței, îl aducem cu mintea și cu inima: *dascălului, preotesei, mamei și omului Maria Petrea*. Este modalitatea prin care noi, cei încă rămași, împreună cu rugăciunea, putem să-i mulțumim cu recunoștință pentru toate.

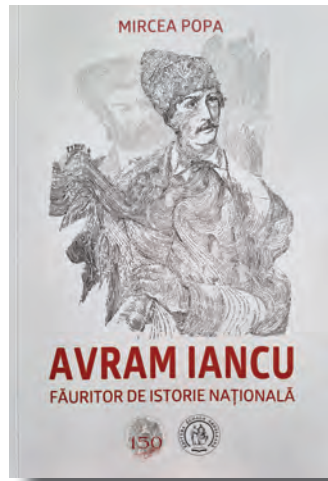
Prețuire și dragoste frățească exprimăm și distinsei sale familii: fiicei **Delia**, cu soțul **Feri** și familia lor, fiicei **Carmen**, cu soțul **Cristian** și familia lor și fiului **preot Horea Flaviu**, colegul și prietenul nostru, cu soția **Angelica** și familia lor.

*

Slujba Prohodului a fost săvârșită în ziua de miercuri, 4 ianuarie 2023, în *biserica „Tuturor Sfinților”*, din municipiul Cluj-Napoca, ctitorită și păstorită de către părințele Horea Petrea, în care, adormita întru Domnul și-a găsit liniștea și pacea sufletească în ultimii 20 de ani.

Slujba a fost oficiată de către Preasfințitul Benedict Bistrițeanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, împreună cu soborul de preoți și diaconi. În cuvântul funebru P.S. Episcop Benedict inspirat a pus în lumină rolul dascălului în societate, al preotesei în comunitatea parohială și al mamei în familie. O scurtă biografie și creștinul rămas bun au fost citite de către semnatarul acestor rânduri.

Dumnezeu s-o odihnească în pace!

Mircea Popa, *Avram Iancu, făuritor de istorie națională*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2022, 300 p.

Luni, 30 ianuarie 2023, Editura Școala Ardeleană a organizat în Sala Ion Mușlea a Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca lansarea cărții „*Avram Iancu, făuritor de istorie națională*”, apărută în toamna anului trecut în seria „*Avram Iancu 150*”, inaugurată în contextul comemorării a o sută cincizeci de ani de la trecerea la cele veșnice a crăișorului. Lucrarea este semnată de cunoscutul critic și istoric literar Mircea Popa, a cărui aniversare a fost sărbătorită cu acest prilej, domnia sa împlinind în 29 ianuarie 2023 frumoasa vârstă de 84 ani. Profesorul

Mircea Popa și-a câștigat un renume nu numai între colegii de breaslă, scriitori, critici literari și filologi, ci și în mediul cultural-social transilvănean și românesc în general atât datorită celor peste 80 de cărți publicate ca autor, coautor, editor și coordonator, cât și a pozițiilor – tranșante și ferme – exprimate public în presa scrisă și în revistele culturale pe marginea unor teme literare, istorice și culturale, dar mai ales a unor subiecte social-politice și național-patriotice fierbinți. În textele domniei sale răzbate foarte bine nu numai vocea istoricului și criticului literar de formație veche, solidă, cu un real talent exegetic și o hermeneutică profundă, ci și cea a patriotului înfocat, polemist uneori, acid și tăios alteori, pe scurt profilul intelectual al unui luptător feroce pentru adevărul și dreptatea neamului său, angajat „*pentru-a patriei mărire*”, cum ne spune un vers dintr-un poem popular intitulat „*cântecul Iancului*”. Acest profil al profesorului Popa se regăsește foarte bine exprimat în cea mai recentă apariție editorială a domniei sale, intitulată simplu și sugestiv: „*Avram Iancu, făuritor de istorie națională*”.

Volumul reunește articolele, recenziile și cronicile de carte scrise de-a lungul vremii de profesorul Mircea Popa despre Avram Iancu, despre cultul și ipostazele eroului în literatura și istoriografia română. Deloc întâmplător amplul cuvânt introductiv este intitulat „*În loc de Prefață. Între literatură și istorie. Cultul lui Avram Iancu*”, iar în loc de concluzii avem un epilog cu titlul „*În conștiința posterității*”. După ce derulează o retrospectivă analitică asupra volumelor comemorative și aniversare, de poezie și literatură, precum și a acțiunilor comemorative reprezentative dedicate personalității lui Avram Iancu de la moartea eroului până în prezent, profesorul clujean subliniază că „*simbolul Iancu e mai actual ca oricând*” deoarece „*toți cei care îl iubesc și-l venerază pe Avram Iancu se luptă încă pentru păstrarea demnității omenești, ființei naționale și a dragostei de țară și de neam*” (p.31). Cu alte cuvinte, Avram Iancu nu e doar un personaj istoric, care a jucat un rol central în istoria românilor din Transilvania în anii 1848-1850, ci el a devenit un simbol al luptei și al demnității naționale românești. Totodată, prin spiritul de jertfă și mărinimie manifestat dezinteresat de crăișor în folosul națiunii române, acesta rămâne un reper de patriotism și un exemplu permanent de urmat, Iancu făcând parte din categoria „*Părinților Patriei*” (p.32). Capitolul I, „*Avram Iancu – Ipostazele unui erou*” (p.33-158), reunește nouă subcapitole, în care sunt surprinse modul și felul în care personalitatea marelui erou a fost ipostaziată în operele literare și dramatice semnate de Mihai Eminescu, Lucian Blaga, Ioan Pop-Florantin – autorul primului roman istoric dedicat lui Iancu –, Alexandru Ceușianu, Ovidiu Hulea, Mircea Tomuș și Teofil Răchiteanu, apoi în conștiința populară românească – unde a intrat alături de „*sfinții și bărbații întemeietori de țară*” (p.150) –, și, în cele din urmă, în scenariul de film redactat de scriitorul maghiar Domokos-Haraga Balász. Despre acesta din urmă, profesorul Mircea Popa afirmă că „*se cuvine să-i aducem un elogiu aparte*”, deoarece a reușit să-și depășească orgoliile naționale și atitudinile „*istorice ale neamului său*” dând o „*interpretare justă evenimentelor involburate de la 1848, făcând din acest roman o oglindă cât se poate de fidelă a evenimentelor evocate, un mare pas înainte în înțelegerea exactă a relațiilor româno-ungare în timp și peste timp*” (p.158). Capitolul II, „*Avram Iancu pe arena istoriei*” (p.159-276), cuprinde zece subcapitole care prezintă cinci monografii fundamentale dedicate crăișorului Munților Apuseni de o seamă de istorici transilvăneni titrați – Iosif Sterca-Șuluțiu, Alexandru Ciura, Gelu Neamțu, Florian Dudaș și Silviu Dragomir –, concentrându-se în alte cinci subcapitole asupra unor etape centrale ale vieții eroului, precum provocările tinereții studentești, relațiile sale cu Clujul și Blajul, filiația spirituală, socială, națională și ideatică între Horia și Iancu, familia tribunului Vasile Fodor și survolând în final marile festivități organizate la nivel local, regional și național în anul 1924, la centenarul nașterii lui Avram Iancu, când întreaga țară i-a adus un elogiu pentru faptele lui memorabile.

Cartea despre Avram Iancu a profesorului clujean Mircea Popa ne arată celor de astăzi că viața și activitatea lui Avram Iancu au constituit de-a lungul timpului un obiect constant de investigații istorice și literare, de la Amos Frâncu și Iosif Sterca Șuluțiu la cumpăna secolelor XIX-XX, la Ioan Lupaș, Silviu Dragomir și Lucian Blaga în perioada interbelică, și de la Ștefan Pascu, Liviu Maior, Pompiliu Teodor și Horia Ursu în epoca socialistă până la Gelu Neamțu, Ioachim Lazăr, Ovidiu Bârlea și Mircea Tomuș în ultimele trei decenii, pentru a menționa aici doar numele reprezentative ale istoriografiei și literaturii române. De asemenea, autorul ne descoperă că un sector „*foarte căutat a fost cel al tradițiilor, memorialisticii și folclorului, unde au fost realizate antologii cu totul remarcabile, atestând un interes constant și puternic al mentalului colectiv pentru perpetuarea memoriei*” lui Avram Iancu. Prin acest volum, profesorul Mircea Popa nu face altceva decât să se așeze în șirul numelor și lucrărilor proeminente ale culturii române moderne și contemporane care au privit cu admirație efigia eroului nostru național Avram Iancu și i-au restituit cu talent și măiestrie biografia, cultivând și sporind astfel între conașionalii lor renumele și cultul crăișorului, al cărui unic dor a fost să-și vadă națiunea fericită.

C.Ș. III dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

Incomensurabilii lui Alexandru Mironescu

„Dar viața este, nu este neantul, nici închipuire
E plămădată de lumină și putere, efemerida veșniciei.”
(Alexandru Mironescu, *Cheia fântânii din adânc*)

Pr. dr. Petru Buran

Excesul de idealism, de triumfalism sau infuzia de excepționalitate au reprezentat întotdeauna o vulnerabilitate pentru fiecare generație. Fenomenul pare-se a fi un melanj între setea de unicitate a persoanei umane, divorțul față de trecut și, implicit, necunoașterea acestuia și, nu în ultimul rând, reminiscențele de vanitate luciferică ce, încă, așteaptă a fi exorcizate. Lipsa de maturizare, de echilibru sau experiență poate răsturna o traiectorie ascendentă spre un ideal într-o prăpastie sufocată de o atmosferă malignă din cauza gurilor de aerisire contaminate și colmatate, cum ar fi în cazul societății noastre actuale, de morbul atomizării sociale sau sentimentul claustrării și însingurării. Admitem că orice grilă de evaluare nu are pretenția de infailibilitate astfel încât, permanent, există excepții de la regulă, care ne sustrag din chingile scepticismului și ne așează în sialul optimismului.

Dacă noțiunea de *geniu* poate fi rezervată oricărui om cu aptitudini artistice sau altuia, cu abilități tehnice, totuși calitatea și atributul de *incomensurabil*, conform aprecierii profesorului Alexandru Mironescu, poate fi dedicat, exclusiv, acelor „oameni care au sau păstrează o legătură cu Dumnezeu”¹. Aceste cuvinte merită a fi contextualizate, ca să transpară forța și acuratețea lor, printr-o prezentare succintă a autorului. Alexandru Mironescu (1903-1973), om de știință, scriitor și filozof, obține un doctorat în chimie la Universitatea din Sorbona (Paris) și, apoi, un al doilea doctorat în filozofie la Universitatea din București, unde va și activa, ulterior, ca profesor la catedra de chimie. Preocupat de raportul dintre credință și știință, în anii '40 ai secolului trecut, devine membru fondator al asociației religioase *Rugul Aprins al Maicii Domnului* de la Mănăstirea Antim din București, ceea ce-i va atrage o persecuție sistematică din partea regimului comunist: îndepărtat din învățământul universitar (1949), arestat și condamnat la 20 de ani de închisoare (1958) alături de alți membri ai grupării, sub acuzația de „activitatea subversivă”², și eliberat în 1963, pe baza decretului de grațiere generală a deținuților politici din România. Din perioada interbelică și până la finalul vieții se va dedica unei prodigioase activități publicistice și culturale: articole, interviuri, conferințe, lucrări de specialitate, romane, tratate filozofice și teologice, versuri, piese de teatru, eseuri, jurnale de idei etc. Suntem, deci, în fața unei personalități care a experimentat toate limitele vieții: de la succes până la eșec, de la artizan și lider de opinie până la om dezbrăcat de orice responsabilitate și sarcină socială, împins de regimul totalitarist spre marginea inutilității, de la discipol al literelor și cuvântului scris/rostit până la slujitor sincer și asumat al Cuvântului și Duhului lui Dumnezeu. Figura impozantă a profesorului Mironescu nu este impresionantă doar pentru noi, ci a lăsat tușe remarcabile și în mintea celor care l-au cunoscut. Nicolae Steinhardt spune despre el: „A fost unul din cei mai curați oameni din câți am cunoscut. Și un creștin cum rar întâlnim: nebigot, nehabotnic, nefățarnic, drept și îngăduitor [...] Simt că a murit un om al lui Dumnezeu”³.

După acest excurs mai extins, revenim la subiectul propus: identitatea, locul și rolul acelor oameni *incomensurabili*, desemnați de profesorul Mironescu, în arhitectura lumii. Am reținut că acest apelativ este revendicat, strict, de acei oameni care mențin o relație vie cu Dumnezeu. Intrând în logica mironesciană, *incomensurabilii* nu reprezintă o categorie ezoterică, ci, dimpotrivă, sunt acea tagmă fundamentală de oameni care ține lumea: „o lume care nu se roagă nu este numai o lume nereligioasă, ci este o lume neumană”⁴. Umanizarea lumii, atașarea unui chip uman/de umanitate lumii sau extragerea acesteia din vidul opacității și materialității inerte sunt rod și efect al rugăciunii. Acest raționament este o prelungire organică a definiției pe care Sfântul Ioan Scărarul o dă rugăciunii, ca fiind „susținătoarea lumii”⁵. În sensul acesta, *omul rugător*, preocupat și dedicat

permanent rugăciunii, nedezlipit de Dumnezeu, devine omul *providențial*, *incomensurabil* pentru construcția arhitectonică a lumii, deoarece are un aport decisiv în obstrucționarea procesului de dezintegrare și aneantizare a lumii.

Într-o lectură comparativă, *geniul și sfântul* au structuri ontologice diferite. Dacă *geniul* are obsesia originalității și individualității, mișcat de turbina senzaționalului și cuprins de fantezia impresiionării cu orice preț a celorlalți, *sfântul* se menține în granițele decenței, discreției, smereniei, realismului, însetat de adevăr/Adevăr, lipsit de orgoliu și, deci, altruist⁶. Datorită unor asemenea oameni răzbătuți de harul sfințeniei, lumea mai rămâne un mediu suportabil. Mai mult, propria experiență i-a demonstrat că rugăciunea poate îmblânzi cel mai înfiorător loc, poate lumina cel mai tenebros și întunecat spațiu, că este placa turnantă prin care o situație limită, chiar de criză, se poate transforma într-una favorabilă omului. Bolgia din închisorile comuniste devenea suportabilă prin intermediul rugăciunii care subțiasse sufletele unor deținuți, încât profesorul Mironescu mărturisește că a întâlnit acolo „mai mulți oameni” decât și-ar fi putut închipui⁷.

Omul rugăciunii reprezintă profilul cel mai nobil, mai înalt și integral de care dispune omenirea, iar rugăciunea se dovedește a fi o activitate prolifică, *incomensurabilă* față de orice altă preocupare pe care o poate avea omul. „Rugăciunea neîncetată este singurul mijloc al omului de a se realiza în propria lui umanitate, în propria lui omenie”⁸, concluzionează omul de știință care s-a apropiat de această lucrare cu implicații cosmice, pentru că rugăciunea va ajunge „să se așeze în centrul posibilităților”⁹ lui.

Alexandru Mironescu nu vorbește de pe margine, oarecum din tribună, ci abia după ce a acceptat provocarea de a se arunca în *cuptorul de foc al rugăciunii*, după ce a plonjat în oceanul *incomensurabil* al relației cu Dumnezeu, într-o cât era conștient că „nu se poate înnota stând mereu pe mal și hamletizând operația înotului”¹⁰. Credibilitatea și valoarea acestor cuvinte izvorăsc din competența profesională a autorului în zona tehnică și științifică a lumii, auto-decuplat, la un moment dat, de la metodele raționale de înțelegere a vieții și care s-a bransat la cultura și spiritualitatea creștinismului. Credința creștină l-a bulversat și copleșit prin frumusețea, profunzimea și adevărul ei. Experiența trăită în preajma unor oameni ai rugăciunii și, bineînțeles, practica sa proprie l-au convins despre superioritatea vieții creștine, pentru că ea depășește limitele înguste ale fizicii: „am înțeles realitatea covârșitoare a valorilor spirituale și că *nervum rerum* (nervul lucrurilor, n.n.) al acestor valori este rugăciunea”¹¹. Profesorul Mironescu nu mai găsea un reazem în teoriile, descoperirile și concepțiile științifice asupra vieții – pe care, atenție, nu le anulează sau minimalizează – ci punctul de susținere de care și atârna întreaga viață este Hristos, „temeiul și stânca întregii existențe”¹², iar rugăciunea este „coloana vertebrală a lumii”¹³.

Incomensurabilii lui Alexandru Mironescu sunt atleții lui Hristos, oamenii care și-au dezvoltat o relație vie cu Dumnezeu, care nu au un „contact superficial și anemic” cu Biserica, ci își hrănesc existența personală cu resursele spirituale. Un cuvânt-testamentar pentru generațiile viitoare, din partea profesorului de științe atins de arcul Duhului, sună extrem de practic și punctual: „Trebuie, măcar din când în când – ca într-o bibliotecă, ca la școală, ca în laborator – să stăm *efectiv* ceasuri întregi în biserică, ceasuri întregi la slujbe, intrat profund în rânduiala postului, măcar din când în când mai apăsător în rugăciune, în meditație asupra textelor sacre, un contact efectiv cu o mănăstire, cu o ambianță călugărească ș.a.m.d. În orice domeniu, cine rămâne sau practică numai teorii sau considerații «despre» e într-o ficțiune, oricâte lucruri ar ști pe de rost. E o carne a lucrurilor pe care, dacă nu o apropiem și nu o mâncăm, suntem într-o ficțiune. [...] Întâlnirea cu spiritul nu seamănă deloc cu întâlnirea cu un nor. Contactul cu spiritul e și o problemă de densitate și de ambianță materială”¹⁴. Asumarea integrală a unei vieții spirituale ne poate ajuta să ne lărgim ființa, orizontul și asigura împlinirea umanului. Doar așa omul poate dobândi darul cel (aproape) imposibil de măsurat și de cântărit: *harul* lui Dumnezeu, încât beneficiarul va fi validat să poarte numele de *incomensurabil*.

⁶ ALEXANDRU MIRONESCU, *Floarea de Foc* ..., pp. 114-115.

⁷ ALEXANDRU MIRONESCU, *Admirabila tăcere*. Jurnal (2 iulie 1967-29 septembrie 1968), Edit. Eikon, Cluj-Napoca, 2014, p. 230.

⁸ ALEXANDRU MIRONESCU, *Calea inimii*. Eseuri în duhul Rugului Aprins, Edit. Humanitas, București, 2019, p. 30.

⁹ ALEXANDRU MIRONESCU, *Calea inimii* ..., p. 36.

¹⁰ ALEXANDRU MIRONESCU, *Calea inimii* ..., p. 32.

¹¹ ALEXANDRU MIRONESCU, *Calea inimii* ..., p. 39.

¹² ALEXANDRU MIRONESCU, *La scaunul mărturisirii*, Edit. Renașterea, Cluj-Napoca, 2015, p. 30.

¹³ ALEXANDRU MIRONESCU, *La scaunul mărturisirii* ..., p. 53.

¹⁴ ALEXANDRU MIRONESCU, *Admirabila tăcere*. Jurnal (1967-1968) ..., p. 258.

Stavrofora Veronica Coțofană, Menuț Maximinian, *Mănăstirea Dobric. Perla Țibleșului, la 30 de ani de existență*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2022.

Mănăstirea cu hramul „Sfinții Constantin și Elena” de la Dobric înscrie cu certitudine o pagină de aur în istoria monahismului românesc contemporan din spațiul transilvan. A fost, după știința mea, cea dintâi dintre edificiile spirituale de acest fel ce s-au redeschis în Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului atunci când vremurile de după 1989 au permis acest lucru.

Maica Veronica, cea dintâi stareță a acesteia a avut încă de pe-atunci de înfruntat deopotrivă dificultățile inerente începuturilor, cât și felurite provocări ulterioare. A rezistat pe metereze, reușind să ctitorească, nu fără eforturi notabile, o vatră de spiritualitate ce vine să spună multe cu privire la modul în care consecvența în rugăciune și muncă pot să rodească. Acum, la trei decenii de la înființarea ei, vine să aducă, alături de domnul Menuț Maximinian, o prețioasă mărturie cu privire la cele petrecute. Sintagma „Perla Țibleșului”, cel mai probabil datorată co-autorului întregului demers, e una cât se poate de inspirată. Căci Dobricul a căpătat, an după an, tot mai multă strălucire. Și-a devenit o piesă extrem de prețioasă în sufletele celor care au trecut pragul Sfântului Locaș și au găsit mângâiere în suferința și durerea lor. Astfel, după cum ține să remarce în cuvântul de binecuvântare Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei: „Maica stareță de la Dobric, dimpreună cu obștea, s-au luptat ca, pe lângă începutul unei vieți de obște minunată, să ctitorească un ansamblu mănăstiresc vrednic de toată admirația. Au început cu bisericuța de lemn ocrotită de Sfântul Luca și cu bisericuța de zid închinată Sfinților Împărați Constantin și Elena ca apoi încununarea să o facă cu marea biserică Adormirea Maicii Domnului.

În paralel a fost amenajat căminul de bătrâni și construit ansamblul mănăstiresc, având chilii pentru maici, o trapeză și o bucătărie, precum și o bibliotecă foarte bine pusă la punct și o sală de ședințe pe măsură.

Considerăm că toate acestea într-o lume ce se secularizează dau o bună mărturie a credinței. Mănăstirea de la Dobric rămâne un far de lumină care împrăștie întunericul nepăsării religioase sau al devierii de la „credința dată sfinților, odată pentru totdeauna” (Luda 1, 3)” (p. 7-8).

La rândul ei, probabil cu o lacrimă ștregară în colțul ochiului, maica Veronica își amintește și dânsa, în cuvântul de început al demersului, deopotrivă despre bucuriile și durerile pe care o astfel de ctitorie i le-a pricinuit: „Acum, în prag de împlinire a 30 de ani de existență a Mănăstirii Dobric, privesc cu multă bucurie duhovnicească înainte. Dacă mă uit la toate câte s-au făcut în mănăstirea noastră, și care sunt mai mult decât daruri revărsate de către Dumnezeu și de Maica Domnului peste nevrednicia strădaniilor noastre, prezentul mă face optimistă. Dar, în același timp, nu pot să mă desprind foarte ușor nici de trecut, marcat și de tristețe, gândindu-mă la câte provocări și încercări a trebuit să facem față, ca viețuitoare ale mănăstirii: scandaluri nenumărate cu cei potrivnici, patru procese pe rol (ajungându-se până la Curtea de Apel Cluj) legate de revendicarea clădirii principale și a terenului, neajunsuri materiale, lipsa unui preot duhovnic timp de 12 ani, lipsa unui sfânt lăcaș, unde să ne rugăm în liniște, lipsa unor chilii, unde să putem viețui normal etc. Toate acestea, însă, nu au făcut decât să ne întărească mai mult în credință, să ne determine și mai mult să ne statonim într-un loc neprielnic, neprietenos, în care, nepierzându-ne speranța că vom supraviețui, să scriem istorie mai târziu” (p. 9).

Despre dimensiunea spirituală a acestui loc și anvergura pe care a căpătat-o el în sufletele credincioșilor vine să vorbească domnul Menuț Maximinian. Ca fiu al acestor meleaguri și apropiat al mănăstirii, e probabil, unul dintre scriitorii cei mai capabili a evalua și defini realitățile de pe acele meleaguri. Dânsul vine astfel să constate faptul că: „Dobricul găzduiește un complex monahal ca o perla din salba Maicii Domnului datorită credinței de nezdruccinat a maicilor, dar și a credincioșilor, cei care, în cele mai grele vremuri, s-au pus ca un zid în jurul mănăstirii. Presa vremii consemnează multe dintre necazurile care s-au abătut peste mănăstire și, poate, tocmai aceste încercări au făcut ca la Dobric, în mijlocul satului, să fie o oază de ortodoxie, la izvorul căreia se adaptă zeci de mii de oameni în fiecare an. Credința curată a făcut ca minunile să se arate, iar acolo unde Crucea Domnului a fost furată din locul sfințit pentru întemeierea bisericii, semnele Domnului s-au înmulțit, răsărind o frumoasă mănăstire zidită ca prin minune. Credinciosul ce trece pragul complexului monahal de la Dobric găsește aici înălțare a sufletului, atingeri de aripi de înger, bucurii întru păstrarea sufletelor curate în vremurile tulburi. Credința stă înscrisă în sufletul fiecărui om ce vine cu nădejde în Dumnezeu la Dobric” (p. 16).

Bogată în mărturii, plină de texte valoroase și totodată gândită ca o lucrare ce invită la descoperire și pelerinaj, monografia dedicată mănăstirii Dobric, *Perla Țibleșului*, cu prilejul aniversării a trei decenii de viață se constituie într-o lucrare ce se cade deopotrivă semnalată și recomandată. Cred cu tărie că lectura ei aduce cu sine pacea și bucuria în sufletul unui cititor credincios. Și-n același timp îl îndeamnă să descopere, ori să regăsească el însuși locuri încărcate cu har și dătătoare de bucurie și lumină.

Protos. Maxim (Morariu)

¹ ALEXANDRU MIRONESCU, *Admirabila tăcere*. Jurnal 1968-1969, Edit. Humanitas, București, 2019, p. 38.

² ACNSAS, fond Penal, 0000202, vol. IV, ff. 216-230.

³ NICOLAE STEINHARDT, *Dumnezeu în care spui că nu crezi... Scrisori către Virgil Ierunca, 1967-1983*, Edit. Humanitas, București, p. 2000, p. 152.

⁴ ALEXANDRU MIRONESCU, *Floarea de Foc*, Edit. Eikon, București, 2019, p. 136.

⁵ SFÂNTUL IOAN SCĂRARUL, *Scara dumnezeiescului urcuș*, XXVIII, 1, în *Filocalia*, vol. IX, Edit. Humanitas, București, 2002, p. 381.

† **BENEDICT BISTRITĂEANUL****EPISCOP-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI****Ianuarie 2023**

1 ianuarie

De Anul Nou, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica Schimbarea la Față din Cluj-Napoca. Rostește predica tematică intitulată: „Creștea cu vârsta, cu înțelepciunea și cu harul”.

2 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie și predică în Parohia Sfântul Silvestru din cartierul clujean Gheorgheni-Sopor, cu ocazia hramului. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopop de Cluj II.

4 ianuarie

Oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Maria Petrea, în Biserica Tuturor Sfinților din cartierul clujean Mănăștur. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopop de Cluj II.

5 ianuarie

În ajun de Bobotează, slujește Vecernia unită cu Liturghia Sfântului Vasile cel Mare și Sfințirea cea mare a apei în Biserica cu hramurile Sfântul Ierarh Nicolae și Sfântul Ioan Evanghelistul din complexul studențesc Hașdeu. Rostește la final un scurt cuvânt de învățătură.

6 ianuarie

De Bobotează, săvârșește Sfânta Liturghie și Sfințirea cea mare a apei în sobor de preoți și diaconi la Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur. Rostește predica tematică intitulată: „De ce se deschid cerurile?”.

7 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie în Biserica Sfântul Ioan Botezătorul din municipiul Bistrița, cu ocazia hramului. Rostește cuvântul de învățătură intitulat: „Chemarea lui Ioan, chemarea omului”. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Vidican, Protopop de Bistrița.

8 ianuarie

În Duminica după Botezul Domnului săvârșește Sfânta Liturghie în localitatea Cășeu din Protopopiatul Dej și binecuvintează lucrările de renovare efectuate la biserica parohială. Rostește predica tematică intitulată: „Cum se apropie Împărăția Cerurilor?”. Cu această ocazie, din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, oferă distincția Ordinul Episcop Nicolae Ivan pentru clerici părintelui paroh Ioan Roșca. Este însoțit de PC Pr. Ioan Buftea, Protopopul Dejului.

9 ianuarie

În Biserica Parohiei Jichișu de Sus din Protopopiatul Dej oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Pr. Gheorghe Șoptirean, fost paroh al acestei comunități. Rostește un cuvânt de mângâiere.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

Asistă la slujba Vecerniei săvârșită la Paraclisul Facultății de Teologie, apoi binecuvintează prin stropire cu apă sfințită studenții și camerele din cămin.

10 ianuarie

Program de lucru la birou.

11 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Program de audiențe la birou.

12 ianuarie

Program de lucru la birou.

13 ianuarie

Program de audiențe la birou.

14 ianuarie

La Mănăstirea Florești, oficiază slujba Parastasului pentru adormita întru Domnul, Preoteasa Victoria Berbecar. Rostește la final un cuvânt de mângâiere.

15 ianuarie

În Duminica a XXIX-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Rostește predica tematică intitulată: „Cuvântul bun în fața bolii”.

În „Catedrala Moților” din Huedin, săvârșește slujba priveghiului pentru preotul paroh Ioan Morcan, alături de un sobor de preoți și în prezența a numeroși credincioși. La sfârșit, rostește un cuvânt de învățătură.

16 ianuarie

În curtea Brigăzii 81 Mecanizată „General Grigore Bălan” din Municipiul Bistrița participă la ceremonia de predare-primire a comenzii unității și festivitatea de deschidere a noului an de instrucție. Oficiază o rugăciune de binecuvântare și rostește un cuvânt ocazional.

Examinează studenții înscriși la cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”, din cadrul programului de master de la Facultatea de Teologie Ortodoxă.

PS Episcopul Vicar Benedict Bistrițeanul, la finalul slujbei Sfințirii celei Mari a Apei din ziua de Bobotează, la biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul Mănăștur, Cluj-Napoca, 6 ianuarie 2023.

17 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

18 ianuarie

Program de audiențe la birou.

19 ianuarie

Alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la întâlnirea de programare a slujbelor pentru anul 2023.

Participă online și intervine cu o comunicare omagială la evenimentul „Când va veni sfârșitul, voi dăinui. Pomenire și comemorare, la 50 de ani de la trecerea la Domnul a Prof. Alexandru Mironescu”, organizat de Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București.

20 ianuarie

Program de audiențe la birou.

21 ianuarie

Face o vizită beneficiarilor de la Centrul de îngrijiri paliative Sfântul Nectarie din Cluj-Napoca. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Chiorean, directorul Centrului.

22 ianuarie

În Duminica a XXXII-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie în mijlocul obștii monahale de la Mănăstirea Nicula, Protopopiatul Gherla. Rostește predica tematică intitulată: „Pot eu să-L întâlnesc pe Domnul?”. Este însoțit de PC Pr. Paul Isip, Protopop de Gherla.

23 ianuarie

Program de lucru la birou.

24 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Participă la momentul aniversar organizat la reședința mitropolitană, cu ocazia zilei de naștere a Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei.

25 ianuarie

La prăznuirea Sfântului Grigorie Teologul, săvârșește Sfânta Liturghie și predică în biserica din filia Muntele Săcelului - Moara de Pădure a Parohiei Săcel din Protopopiatul Turda, cu ocazia hramului bisericii. Rostește predica cu titlul: „Cuvântul păstorului în vremuri de primejdie”.

26 ianuarie

La Facultatea de Teologie Ortodoxă, participă la examenul de avansare în gradul de conferențiar al Pr. Lect. univ. dr. Adrian Podaru, titular al catedrei de Patrologie.

Face o vizită la Centrul de îngrijiri paliative Sfântul Nectarie din Cluj-Napoca. Oficiază slujba Parastasului pentru cei adormiți în decursul lunii ianuarie și vizitează bolnavii din saloane.

27 ianuarie

Program de audiențe la birou.

28 ianuarie

Săvârșește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive, cu ocazia hramului.

La Paraclisul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, oficiază slujba de Te Deum, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, cu ocazia deschiderii ședinței de lucru a Adunării Eparhiale. În continuare, participă în aula instituției la ședința anuală a Consiliului și Adunării eparhiale. Rostește un cuvânt festiv.

29 ianuarie

În Duminica a XVII-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie la Centrul de

îngrijire a vârstnicilor „Sfantul Vasile cel Mare și Sfântul Iulian din Tars” din localitatea Popești, Protopopiatul Cluj I. Rostește cuvântul de învățătură intitulat: „Mama – suferință, dragoste și multă rugăciune”. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopop de Cluj I.

În continuare, în paraclisul așezământului, participă la Simpozionul „Bucuria de a sluji”, aflat la prima ediție, manifestare dedicată rolului femeii în Biserică. Evenimentul a fost organizat în memoria preotesei Juliana Schemann, soția marelui profesor liturgist Alexander Schemann, cu trimitere la alte personalități marcante din contemporaneitate. Rostește un cuvânt concludiv.

30 ianuarie

Cu ocazia sărbătorii patronale a școlilor teologice, Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu cuvântătorul și Ioan Gură de Aur, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană.

31 ianuarie

Program de lucru la birou.

A consemnat Arhid. Sergiu Iustin Pop, secretar de cabinet

† ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Ianuarie 2023

1 Ianuarie (Tăierea Împrejur a Domnului, Sfântul Vasile cel Mare, Anul Nou)

Puțin după miezul nopții, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, săvârșește Slujba Trecerii dintre ani și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Păniceni, protopopiatul Huedin, pe diaconul Dragoș-Alin Nicolae.

Primește la reședință autoritățile civile și militare, centrale, județene și locale, prezente la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană.

La ceas de seară, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia și rostește o cateheză.

2 ianuarie

Face o vizită în satul natal, Oarța de Sus, județul Maramureș. În cimitirul parohiei se reculege preț de câteva clipe la mormintele părinților și bunicilor.

La sediul Asociației „Sfânta Maria Magdalena” din Oarța de Sus se întâlnește cu o parte din membrii acesteia. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

3 ianuarie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” de la Oarța de Sus, județul Maramureș. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica „Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași” din Alba-Iulia, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitului întru Domnul, preot Ioan Emanuel Benchea, fost paroh al Bisericii „Sfântul Antonie cel Mare” din Sibiu. Rostește un cuvânt de mângâiere.

4 ianuarie

În cadrul Complexului Hotelier „Armenopolis” din Gherla, oficiază slujba de Sfințire a apei și cea de binecuvântare a Paraclisului „Sfânta Muceniță Cecilia”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

5 ianuarie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la slujba Pavcerniței celei Mari și slujește la Litie. Rostește un cuvânt de învățătură.

6 Ianuarie (Botezul Domnului Hristos)

În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Pe o scenă special amenajată, în Piața Avram Iancu din fața Catedralei, săvârșește slujba Sfințirii celei Mari a Apei. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință autoritățile civile și militare, centrale, județene și locale, prezente la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la slujba Vecerniei, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

7 Ianuarie (Sfântul Prooroc Ioan, Întâmpinarea Domnului)

În Biserica „Întâmpinarea Domnului” de pe strada București din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Raul Pap și Pr. Vlad Bob), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

La finalul Sfintei Liturghii, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Saul, fiul părintelui paroh Raul Pap. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

8 ianuarie

În Biserica „Nașterea Domnului” din cartierul clujean Gheorgheni (parohi: Pr. Cornel Gheorghe Coprean și Pr. Ciprian Călin Talos), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

9 ianuarie

La Alba-Iulia, cu două zile întârziere, îi felicită cu prilejul zilei onomastice pe domnul Ion Dumitrel, Președintele Consiliului Județean și pe domnul avocat Ioan Rus.

10 ianuarie

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Cuvioasă Parascheva” de la Râșca Transilvană. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

11 ianuarie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Augustin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

12 ianuarie

În biserica din Milaș, protopopiatul Bistrița, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Antim Sofronie, fiul părintelui paroh Lucian Nicodim Codreanu. Rostește un cuvânt de învățătură.

Îl primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord.

IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei, la finalul slujbei Sfințirii celei Mari a Apei din ziua de Bobotează, în fața Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, 6 ianuarie 2023.

13 ianuarie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

14 ianuarie

În biserica din Ciceu Hășmaș, protopopiatul Beclean, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria Gabriela, fiica părintelui paroh Alexandru Marian Covaciu. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

15 ianuarie

În Biserica din Bogata de Sus, protopopiatul Dej, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

La finalul Sfintei Liturghii, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Taisia Maria, fiica părintelui paroh Ionuț Grigore Rodilă. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

Cu prilejul Zilei Culturii Naționale, în Parcul Sportiv al Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al dezvelirii statuii fondatorului învățământului medical clujean, Iuliu Hațieganu. Oficiază o slujbă de binecuvântare și rostește un

cuvânt duhovnicesc. Asistă la ceremonialul cultural organizat cu acest prilej.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotonește întru duhovnic pe PC Pr. Alexandru Florin Ureche de la parohia Batin, protopopiatul Dej.

16 ianuarie

În Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Huedin (parohi: Pr. Dan Ionuț Lupușan și Pr. Ștefan Tătaru), oficiază slujba de înmormântare a adormitului întru Domnul, preotul Ioan Morcan, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

17 ianuarie

În localitatea Târnăveni, județul Mureș, îl vizitează pe venerabilul protopop emerit Partenie Pop, fost colaborator al Înaltpreasfinției Sale pe vremea când era arhiepiscop la Alba Iulia.

18 ianuarie

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

19 ianuarie

În sala de consiliu a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, participă la ședința cu preoții invitați pentru programarea slujirilor arhieresti pe anul în curs.

În sala mare a Muzeului Mitropoliei Clujului, participă la momentul festiv al lansării volumului „Divinitate și mitologie în lumea covoarelor vegetale” a doamnei profesor dr. Maria Pop și a doamnei doctor Oana Pop, inițiatorile fondării Muzeului de covoare tradiționale de la Mănăstirea „Sfântul Ioan Iacob Hozevitul” de la Piatra Craiului, protopopiatul Huedin. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

20 ianuarie

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În Capela „Sfântul Iosif” din incinta Catedralei greco-catolice din Piața Timotei Cipariu din Cluj-Napoca, participă la seara de rugăciune ecumenică din cadrul Octavei de rugăciune pentru unitatea creștinilor din anul 2023, organizată sub motto-ul „Învățați să faceți binele. Căutați dreptatea” (Isaia 1, 17). Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

21 ianuarie

În biserica din Țăgșoru, protopopiatul Beclean, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Efreem, fiul părintelui paroh Cosmin Vasile Alb. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

22 ianuarie

În Biserica „Sfântul Prooroc Ilie” a parohiei Câmpia Turzii V, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Raul George Rațiu), oficiază slujba de sfințire a copieii icoanei Maicii Domnului „Axionița” din Sfântul Munte Athos.

Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură, în Biserica „Sfântul Ilie” din Câmpia Turzii. Hirotonește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Raul George Rațiu. Conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” domnului primar Dorin Nicolae Lojigan și acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului” domnului Mihai Mircea Chifor.

Oficiază slujba de binecuvântare a Centrului multifuncțional „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” de la demisolul bisericii parohiei Câmpia Turzii V. Rostește un cuvânt de felicitare. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

23 ianuarie

Face o vizită pe șantierul Centrului de Tineret „Sfântul Ioan Valahul” de la Câmpenești, protopopiatul Cluj I. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor din Cluj-Napoca, asistă la Concertul caritabil susținut de trupa Iris și la conferința „Psihologie pentru o viață autentică”, susținută de domnul Prof. Univ. Dr. Daniel David, Rectorul Universității „Babeș Bolyai”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.

24 Ianuarie

Cu prilejul Zilei Unirii Principatelor, la statuia domnitorului Alexandru Ioan Cuza din fața Instituției Prefectului Județului Cluj, oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc. Asistă la ceremonialul cultural și militar organizat cu acest prilej.

Primește la reședință autorități centrale, județene și locale, civile și militare, preoți și credincioși, veniți pentru a-l felicita cu prilejul zilei de naștere. Rostește un cuvânt de mulțumire.

Face o vizită în Parohia „Sfântul Silvestru” de pe strada Soporului din Cluj-Napoca (paroh: Pr. Robert Anton Kovacs), în vederea identificării unui teren pentru construirea noii biserici parohiale. Este însoțit de domnul Sorin Augustin Câlea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

25 ianuarie

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

26 ianuarie

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursurile pentru promovarea gradelor profesionale.

Face o vizită la Clinica „Medicală III” din Piața Mihai Viteazul din Cluj-Napoca (capelan: Pr. George Puian). Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

27 ianuarie

În sala de festivități a Liceului de informatică „Tiberiu Popoviciu” de pe strada Meteor din cartierul clujean Zorilor (director: Pr. Silviu Rad), se întâlnește cu o parte dintre elevii și dascălii prestigioasei instituții de învățământ. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Muzeul Etnografic al Transilvaniei, participă la vernisajul Expoziției de pictură „Mărturie din Grecia” a artistului Marcel Muntean, cadru didactic la Facultatea de Teologie. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia.

În sala mare a Casei de Cultură a Studenților din Cluj-Napoca, asistă la punerea în scenă a piesei de teatru „Străini în noapte”, cu prilejul împlinirii a 87 ani de viață ai maestrului Florin Piersic. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

28 ianuarie

La Facultatea de Teologie, prezidează ședința de lucru a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În capela instituției de învățământ asistă la slujba de Te-Deum, iar în Aula Mare rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

29 ianuarie

La demisolul Bisericii „Sfântul Ioan Evanghelistul” din cartierul clujean Grigorescu (paroh: Pr. Călin Popovici), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Conferă părintelui Matei Popovici, fostul paroh, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia cu Litie și rostește o cateheză. Hirotessește într-un duhovnic pe PC Pr. Dragoș-Alin Nicolae de la parohia Păniceni, protopopiatul Huedin.

30 Ianuarie (Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan)

Cu prilejul hramului Școlilor Teologice, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, împreună cu PS Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe seama capelei Facultății de Teologie, pe arhidiaconul Daniel Mocanu, cadru didactic al instituției de învățământ.

La Casa de Cultură a Sindicatelor din Zalău, județul Sălaj, participă la Evenimentul Comemorativ și la Conferința Internațională „Istoria vorbește... Istoria nu tace”, organizate cu prilejul Zilei Internaționale a comemorării victimelor Holocaustului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

31 ianuarie

Îl primește la reședință pe Excelența Sa Reuven Azar, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Statului Israel în România.

În capela mortuară din cimitirul satului natal, Oarța de Sus, județul Maramureș, oficiază slujba înmormântării adormitei într-un Domnul, Lucreția Petrenciu. Rostește un cuvânt de mângâiere.

A consemnat Arhid. Claudiu Ioan Grama

Printre constante și efemeride

Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta

deea că progresul este... infinit și că numeroase lucruri, obiceiuri, deprinderi sunt menite abandonului și uitării odată depășite, este de sorginte pozitivistă, în sensul că – și nu exagerez cu nimic –, de exemplu, mijloacele de transport mecanizate fac inutilă existența caiilor și a altor animale de tracțiune. Merită adăugat că, în temeiul triumfului tehnicii, au fost sacrificați în Uniunea Sovietică, dar și în țările comuniste ulterior, mii și mii de cai. Pe de altă parte, așa-zisa filosofie marxist-leninistă împărțea convingerea – formulată de Engels – că omul se trage din maimuță, idee la care s-a renunțat din motive de ridicol.

O altă învățătură foarte dragă progresiștilor de stângă și implicit ateii se referea la credința în Dumnezeu și la apartenența la Biserică. Tot „progresul” avea în curând să ducă la dispariția credincioșilor și a Bisericii.

Ironia sorții sau umorul lui Dumnezeu a făcut ca însuși Stalin să încalce acest principiu, după două decenii în care Biserica Ortodoxă Rusă ajunsese aproape inexistentă, iar Sinodul ei nu se mai reunise niciodată în acest răstimp.

Atunci când trupele germane, în iunie 1941, trecuseră frontiera și înaintau aproape nestingherite spre Moscova, Stalin nu s-a mai adresat la radio populației cu „Tovarăși și tovarășe...”, ci cu „Fraților și surorilor...”, fapt care a produs o mare surprindere. Doi ani mai târziu, în septembrie 1943, Stalin s-a întâlnit cu ierarhii din Sobor, vorbindu-le foarte curtenitor și oferindu-le mijloace materiale nesperate, inclusiv reședințe eparhiale în clădiri de calitate. Atunci le-a comunicat episcopilor că a decis să redeschidă 1100 de biserici (cam a zecea parte din bisericile existente pe atunci în România) și să reînființeze o duzină de seminarii teologice. Din dușman obscurantist, Biserica devenea deodată, în Uniunea Sovietică, un aliat în lupta împotriva inamicului... Desigur, această uluitoare schimbare de macaz nu s-ar fi produs dacă Rusia nu ar fi fost invadată de un stat de forță Germaniei, însă faptul în sine ne ajută să înțelegem cât de greu poate o previziune să confirme realitatea. Așa că măsurile luate de Stalin în 1943 au contat și în cazul României, în sensul că comuniștii, ziși și „moscoviți”, s-au întors în țară după 23 august 1944 cu o nouă perspectivă asupra raporturilor dintre partidul lor și Biserică.

Acest episod merită reamintit în contextul în care de aproape un an de zile se desfășoară cel mai mare conflict terestru după Al Doilea Război Mondial, adică războiul din Ucraina. Și iată că, întocmai cum pe timpul lui Stalin Biserica Ortodoxă Rusă a putut scoate din nou capul în lume, la fel și în prezent este elogiut un element aproape uitat precum curajul sau patriotismul.

În acest sens, să-l cităm pe un remarcabil scriitor și politolog francez, Georges Nivat, specializat în probleme slave: „Iată rezultatul principal al acestui război: o națiune ucraineană unanimă, care trece peste diferențele dintre rusofonie și ucrainofonie. (...) Nu este vorba doar de o uniune națională pentru salvarea patriei, ci de nașterea unei națiuni. Dacă Rusia se confruntă din nou cu întrebarea «A cui e vina?», pusă de Herzen în secolul al XIX-lea, Ucraina nu mai trebuie să-și pună întrebarea «Cine sunt?». De acum încolo, ea știe cine este, întreaga lume a descoperit-o pe hartă ca națiune unită prin război, născută prin încercări în plin secol al XXI-lea, așa cum se nășteau, una după alta, națiunile din secolul al XIX-lea. O națiune care, prin talentul și curajul președintelui ei, a dialogat cu parlamente ale aproape tuturor țărilor democratice și și-a făcut chiar intrarea în Westminster, tatăl tuturor parlamentelor. Acest dialog al unei

națiuni care luptă pentru supraviețuire este unic în istoria Europei. Prin intermediul parlamentelor, Ucraina se adresează popoarelor, făcându-se cunoscută de ele. (...) Desigur, Europa cunoaște prea puțin limba, cultura, arta vizuală și muzica Ucrainei, dar îi cunoaște curajul. Iar revenirea curajului în conștiința europeană adormită este un eveniment major.”¹

Când citești așa ceva, pe de o parte îți amintești de vremurile când exista în România cenzură și am fi putut exclama: „S-a dat drumul la curaj!”, iar pe de altă parte încerci un sentiment de satisfacție. Spre sfârșitul eseului său, Georges Nivat scrie aceste rânduri ce merită citite cu maximă atenție: „...în Rusia nu e vorba de reparare, ci de confruntarea cu un dezastru nemaîntâlnit. Va trebui mult și multă trudă pentru «a găsi rima la acest dezastru»”².

Înainte de a vorbi despre retractarea lui Francis Fukuyama în privința strigătului său de entuziasm vizând sfârșitul istoriei, voi reda un citat dintr-o analiză apărută pe prima pagină a cotidianului „Le Figaro”, din interviul acordat publicației în numărul său din 1 ianuarie 2021 de către Chung Min Lee, doctor în geopolitică sud-coreean: „Intrăm într-o nouă eră a istoriei mondiale. Trump nu-i decât un semn printre altele al sfârșitului hegemoniei occidentale. SUA era socotită între țările cel mai bine pregătite din lume pentru a face față unei pandemii. Țări europene precum Germania și Franța credeau că posedă cel mai bun sistem sanitar de pe planetă. Însă criza sanitară a dezvăluit că nu erau atât de avansate. COVID-ul a stârnit o întrebare pe care nimeni nu îndrăznea să o pună înainte: «Ce s-a întâmplat cu Occidentul?». Nici măcar după retragerea SUA din Vietnam (...) nimeni nu a pus sub semnul întrebării avansul tehnologic al societăților occidentale. De acum încolo, Occidentul nu mai este modelul incontestabil pentru restul lumii. Este schimbarea cea mai importantă din istoria mondială a ultimilor 500 de ani.”

Am aflat recent din revista „Familia” de la Oradea, dintr-un articol al eseistului Florin Ardelean, că încă din anul 2018 Fukuyama „a încercat să dreagă busuioacul” în ce privește rolul statului național: „Întrebarea cu privire la viabilitatea națiunii, ca element definitoriu al umanității globalizante, este pusă cât se poate de limpede, autorul considerând că abordarea conform căreia ideea de stat este învechită și statele ar trebui înlocuite de organisme internaționale este defectuoasă, deoarece nimeni nu a fost în măsură să propună o metodă mai bună pentru a consolida în mod democratic astfel de organisme internaționale. Vedem tot mai îngrijorați cum sistemul pan-european dă semne de slăbiciune, fără a reuși să îmbine principiul național cu unul comunitar, împotmolindu-se într-un burocratism complet lipsit de viziune. În ce îl privește, Fukuyama indică nu mai puțin de cinci funcții în baza cărora statul național nu poate fi înlocuit cu altceva: asigurarea unei securități fizice a cetățenilor, o guvernare echitabilă, proiecte de dezvoltare economică, rată ridicată a încrederii și delegitimarea suspiciunii, siguranța socială și câmp propice de acțiune în contul democrațiilor de tip liberal.”

Pe lângă curaj, vedem că și-a reintrat în drepturi, după izbucnirea conflictului din Ucraina, și noțiunea de stat național. S-ar cuveni să urmeze ideea de patriotism și disocierea acesteia de naționalism (în vocabularul bisericesc, file-tism). Pentru că am redescoperit curajul, evident în cazul Ucrainei, nu cred că este lipsit de interes să evocăm curajul unei țări mici, mult mai mici decât Ucraina, Finlanda, în războiul dus împotriva Uniunii Sovietice invadatoare în anii 1939-1940. Șeful statului finlandez de atunci, mareșalul Gustaf Emil Mannerheim, a dat dovadă de un curaj nemai-întâlnit, la fel și trupele sale. Conflagrația s-a numit „Războiul de iarnă”, iar milionului de soldați ruși, țara agresată i-a opus 250.000 de soldați. În felul acesta, Finlanda și-a câștigat și asigurat independența; în caz contrar, ar fi împărțită dramatică soartă a republicilor baltice...

¹ Georges Nivat, Numele „Ucraina”, în „Lettre Internationales”, ediția română, 2022.

² *Ibidem*.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:

PS Episcop-Vicar BENEDICT BISTRITĂNELUL

Membri:

Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Dacian But Căpușan,
Darius Echim, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Logan,
Protos. Maxim (Morariu), Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi,
Nicoleta Pălimaru, Elena Pârveu, Arhim. Simeon (Pintea),
Arhid. Sergiu Iustin Pop, Eugen Adrian Truța, Nicolae Turcan.

Dăruind vei dobândi

„Când devenim cu adevărat conștienți de darurile lui Dumnezeu, nu mai avem timp să cerem nimic. Ne continuăm drumul și spunem mulțumesc, mulțumesc, mulțumesc”
(Maica Gavriela Papaiannis)

Anca-Maria Bica

Sfântul Ierarh Luca al Crimei ne aduce în lumină un cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur care spune că: „Nimic nu-i place atât de mult lui Dumnezeu ca o viață care aduce folos tuturor”. În continuarea acestui gând, Sfântul Luca ne spune că „Tocmai de aceea ne-a dat și darul cuvântului, și mâini, și tărie trupească, și minte, și pricepere: ca să întrebuițăm toate acestea spre mântuirea noastră și folosul aproapelui”.

Urmând poruncilor Mântuitorului și încercând să săvârșească fiecare binele care îi este cu putință, Asociația Studenților Creștini-Ortodocși Români (ASCOR) din Cluj-Napoca a organizat în perioada premergătoare Praznicului Nașterii Domnului o a treia ediție a Campaniei „Dăruind vei dobândi”, care s-a desfășurat în perioada 01 - 17 decembrie 2022. În cadrul acestei campanii, persoanele doritoare au fost invitate să pregătească cadouri copiilor din medii defavorizate. Conținutul unui pachet era alcătuit din obiecte de uz personal, obiecte educative, dulciuri, jucării, piese vestimentare pentru perioada rece și altele. Toate darurile au fost depozitate în spații special amenajate de unde au fost preluate de către preoții parohi sau distribuite de către voluntarii noștri copilașilor înaintea Sărbătorii Nașterii Domnului.

Calde mulțumiri aducem pe această cale și Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului pentru sprijinul acordat, părintelui Bogdan Ivanov și preoților împreună slujitori de la parohia „Înălțarea Domnului”, preoților din cuprinsul Protopopiatelor Cluj I, Turda și tuturor aceluia care ne-au mai pus în vedere situații ale copiilor din medii defavorizate. De asemenea, alege mulțumiri aducem și tuturor voluntarilor și donatorilor implicați în această campanie. Datorită jertfei fiecăruia, 974 de copii provenind din 36 de comune de pe lângă Cluj-Napoca au avut un motiv în plus să zâmbescă de aceste Sărbători.

Campania „Dăruind vei Dobândi” s-a adresat și persoanelor internate în Spitalele din Cluj-Napoca în perioada Sărbătorilor de iarnă – voluntarii ASCOR dăruind și acestora pachete pregătite special, dar și vestea cea bună a Nașterii Domnului. Colindele interpretate de studenții clujeni au răsunat în 16 dintre secțiile spitalelor din Cluj-Napoca, dintre care amintim: Spitalul Clinic de Boli Infecțioase, Clinicile de Neurologie adulți și Neurologie Infantilă, Clinicile de Psihiatrie și Psihiatrie Pediatrică, Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie „Leon Daniello”, Spitalul Universitar C.F. Cluj, Spitalul de Pediatrie 1, Spitalul de Pediatrie 3, Clinicile medicale 1, 2 și 3, Spitalul Clinic de Recuperare, Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie”, Spitalul Clinic Municipal „Clujana” și Institutul Oncologic „Prof. Dr. Ion Chiricuță”.

Tot în aceeași perioadă, tinerii ascoriști au mai dus vestea Nașterii Domnului la Sediul Central al Universității „Babeș Bolyai”, dar și la Serviciul Social, respectiv la Facultatea de Teologie Ortodoxă din

Cluj-Napoca – din partea cărora am resimțit un real și susținut sprijin în activitățile desfășurate în ultimul an. Glasuri de tineri au răsunat și în Cripta Ierarhilor, dar și la Reședința Mitropolitană în ultimele săptămâni ale lui 2022, totul culminând cu vestirea Nașterii Domnului părintelui duhovnic și îndrumător al ASCOR Cluj - Ciprian Negreanu – și doamnei preotese Corina Maria, moment de mare intensitate și bucurie duhovnicească și nu numai.

O altă activitate care i-a preocupat pe tinerii din ASCOR în acest Post al Nașterii Domnului au fost tradiționalele seri duhovnicești ai căror invitați au fost: Părintele Nicholas Saharov – viețuitor al cunoscutei Mănăstiri de la Essex, ucenic, dar și nepot al Sfântului Sofronie – Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Părintele Profesor Jan Nicolae de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, respectiv Părintele Profesor Ioan Chirilă de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Pe lângă conferințe, misiunea în parohiile din jurul Clujului – prin participarea la Liturghiile misionare – a fost o altă activitate de un real interes pentru studenții noștri. Punctul central a fost însă Liturgia la care tinerii au luat parte la Mănăstirea Recea unde, la final, au și colindat la mormântul Părintelui Ioan Iovan, ucenic al Părintelui Arsenie Boca, de la a cărui naștere s-au împlinit în 2022 o sută de ani.

Tot o tradiție a ASCOR-ului din Cluj, respectiv a comunității din jurul Bisericii Studenților, este și pelerinajul de colinde care a avut loc în anul ce a trecut la Mănăstirea Prislop – Catedrala Ortodoxă „Sfântul Nicolae” din Deva unde se află și mormântul

Preasfințitului Părinte Gurie Georgiu – Mănăstirea „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul” din Strungari – Memorialul Aiud.

Ca o încununare a activităților din anul ce a trecut, dar și pentru a-I mulțumi Lui Dumnezeu pentru toate binefacerile primite, un grup de 40 de studenți au petrecut patru zile pline de bucurii la Mănăstirea Rebra-Parva din județul Bistrița-Năsăud. Sub atenta purtare de grijă a Părintelui Stareț Chirilă Zăgorean, tinerii au luat parte la slujbele rânduite de Mănăstire, inclusiv la Privegherea și slujba de Te Deum săvârșite în noaptea dintre ani, unde tinerii au avut ocazia să îi îmbucure prin colind pe viețuitorii mănăstirii, dar și pe numeroșii enoriași veniți cu drag să participe la slujbe.

Pe lângă acestea, ascoriștii au desfășurat și mai multe activități de intercunoaștere, jocuri de grup, dar au și vizitat mai multe Mănăstiri și locuri de un real folos duhovnicesc și cultural din apropiere.

Dintre acestea amintim: Muzeul Memorial „Liviu Rebreanu”, mormântul prototipurilor după care Rebreanu s-a inspirat în schițarea personajelor Ana și Ion, Biserica din localitatea Liviu Rebreanu, ctitorită în vremea păstoririi preotului Belciug, Cascada Cheilor, dar și mai multe mănăstiri – Mănăstirea „Sfântul Ilie” din Nușeni, Mănăstirea „Izvorul Tămăduirii” din Salva, Mănăstirea „Bunavestire” Cormaia, Mănăstirea „Sfântul Ierarh Spiridon” de la Strâmba și Mănăstirea Nicula.

Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Responsabilitatea: chemare, răbdare, iertare

Anca Bivolariu

Rovântul *responsabilitate* vine din latinescul *respondere* care înseamnă a fi garantul cuiva sau din *sponsio* care înseamnă *promisiune*. Când am citit etimologia acestui cuvânt, gândul pe care l-am avut este că, într-adevăr, Părintele Dumitru Stăniloae avea dreptate când a spus că Dumnezeu a venit pe pământ pentru a-l reînvia pe om responsabilitatea, căci El este prototipul responsabilității și al grijii pentru celălalt încă de la întemeierea lumii.

Omul a pierdut acest sentiment al compasiunii și al înțelegerii apropiatului atunci când a mâncat din rodul pomului celui din mijlocul Raiului, dar nu și-a asumat păcatul și vina de a nu fi ascultat de Dumnezeu, ci a arătat cu degetul spre cel de lângă el. Omul s-a dezis atunci de aproapele său și, prin aceasta, poate mai mult decât prin neascultare, a pierdut legătura cu Dumnezeul-Treime, Jertfelnicie și Iubire fără hotar.

Noua rânduială a lui Dumnezeu cu omul îl smerea pe cel din urmă și îi amintea că pământ este și în pământ se va întoarce. Omul a căzut din ascultare, iar Dumnezeu i-a spus bărbatului că în sudoarea frunții își va câștiga pâinea, iar femeii că în dureri va naște copii. Căzuți și izgoniți din Rai, înfruntând greul și pământul blestemat pentru greșeala lor, Adam și Eva ar fi trebuit să îl redescopere pe „celălalt”, să învețe să îl ocrotească și să îl iubească.

Dar încă înainte de a face ei aceasta și în pofida căderii lor, Dumnezeul-Responsabilitate a promis că va trimite un Mântuitor. Iar peste veacuri, Dumnezeu chiar a coborât pe pământul cu spini și pământ și a purtat pe cap spinii blestemate pe care pământul îi odrăslea pentru om. Ca un semn că Dumnezeu a fost mereu lângă noi. Sub fiecare spin, în fiecare osteneală și în fiecare întâlnire cu răul și cu greul, El a fost lângă om. Mai mult, la venirea Sa pe pământ, Fiul lui Dumnezeu S-a lăsat pironit pe lemn de omul care, orbit, nu-și recunoștea Făcătorul. Iar de acolo, de pe crucea înfiptă în mijlocul pământului, al istoriei și al timpului, Dumnezeu ne cheamă și acum, veșnic, pe toți la El.

Viața noastră pe pământ e o trecere spre un dincolo, pe care unii îl bănuiesc și îl caută, iar alții nu. Și în ceea ce ar trebui să fie urcușul nostru spre Dumnezeu, ne întâlnim cu toții cu lumea, cu aproapele și cu ce e egoist și fugăr în noi înșine. Uneori ni se pare că de unii singuri am fi stâlpi de foc care ar urca până la Dumnezeu, dar Părinții Bisericii ne spun că de la aproapele vine viața sau moartea. Întâlnirea cu celălalt e capitală și e cel mai bun termometru pentru viața noastră duhovnicească. Ea ne arată cât de calzi sau de reci suntem.

Fără temelie iubirii și a asumării celui alt omul nu poate urca la asemănarea cu Dumnezeu. Dar omul este slab și prins în chingile egoismului și uneori pare că nici cu gândul nu ne putem apropia de o așa lucrare. Însă Dumnezeu îl întărește pe cale și vrea să-l ridice pe om. Îi dă șansă după șansă și posibilitate de a se depăși. Atunci când Cain era pe punctul de a greși, Dumnezeu i-a vorbit și i-a zis: *păcatul bate la ușă și caută să te târască, dar tu biruiește!* (Facere 4: 7). Adam și Eva se uciseseră unul pe altul în inima lor atunci când s-au dezis unul de altul. Dar Cain n-a greșit doar cu gândul, ci a făcut păcatul uciderii chiar cu fapta. El s-a aruncat asupra fratelui pe care îl pizmuia și l-a omorât. Așa a devenit el un fugăr pe pământ, și omul a continuat să cadă din rău în mai rău și a părăsit dragostea care îl asemena cu Dumnezeu. Și pentru noi, graba la treburile noastre și fuga de celălalt e semnul că am greșit sau că suntem pe drumul spre greșală. Căci egoismul sapă încet, dar sigur, peretele sufletului.

Și Hristos S-a grăbit, dar El S-a grăbit în cealaltă direcție: El a alergat să Se întâlnească cu omul pentru care Se simțea responsabil și a cărui vină și-a asumat-o El într-un act de responsabilitate până la moarte. Crucea e o durere și o suferință. Dar e mai mult de atât; durerea e doar o consecință a unei dragoste asumate până la capăt. Poți urca spre Dumnezeu doar împreună cu fratele pe care trebuie să-l porți pe umeri. În fratele tău ești tu însuși rănit și băjorocit de vrăjmaș și pizmaș cel înțeleghător. Iar dacă cuprinzi acest lucru și vrei să te întâlnești viu și real cu cel de lângă tine, îți vei răstigni voia uneori și vei reînvia responsabilitatea.

Aceasta te fixează parcă în cuie, te pironeste și nu te mai lasă să umbli aiurea nici cu gândul, nici cu vorba, nici cu fapta. Dar lucrarea și răbdarea aceasta e mireasmă bineplăcută care Îl cheamă pe Dumnezeu la noi. În purtarea greului alături de fratele nostru, punem și noi umărul sub crucea lui Hristos. Începem să ne asemănăm Lui. În strădania de a lucra respon-

sabilitatea și atenția la celălalt găsim ieșire din iadul și plictisul nostru. Căci responsabilitatea ne dezbracă de ale noastre și ne pune goi în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. Ne scoate din părelnicii și prefăcătorii.

Uneori ne grăbim să-l scoatem pe cel de lângă noi din întuneric, fără să ne dăm seama că noi înșine abia băjbăim prin întuneric. Și poate că, uneori, cu râvna noastră chiar reușim câte ceva. Dar dacă nu punem sufletul cu adevărat pentru celălalt, mai devreme sau mai târziu totul se năruie și se afundă în mândrie și fățarnicie. Căci întunericul din noi ne ispătește mereu și mereu. A fi împreună cu celălalt de o manieră responsabilă și care să nu constrângă poate însemna uneori a fi doar lângă el, acolo unde e el; oblojind răni, ascultând pur și simplu, dar fără a încerca să-l scoți spre ceea ce e pentru tine lumină. Lumina o va aduce Hristos pentru fiecare, când și cum va considera El. Poate nou, poate neașteptat, cu siguranță altfel decât ne închipuim noi de multe ori.

Am auzit odată o povestire despre un om care a mers în iad și pentru care au venit să mijlocească mai întâi prietenii, apoi rudeniile, toți rugându-L pe Dumnezeu să îl slobozească din gheenă. Nimeni n-a izbutit nimic. Iar la final a venit mama acelui om, care a cerut să se deschidă porțile iadului ca să intre și ea acolo. Dragostea și sentimentul ei de răspundere o făceau să-și dorească să fie cu copilul ei oriunde, oricum. Iar această chezașuire a fost de fapt salvarea amândurora. A înțelege greul cuiva e a admite că și noi suntem slabi și putem cădea la orice pas; e a cuprinde că fără Dumnezeu nu putem face nimic.

Tot depănând la ghemul re-responsabilizării ajungem și la smerenie și la a ne vedea pe noi înșine precum suntem. Deschiderea inimii spre celălalt și participarea la suferința lui ne cheamă la realitatea și prezentul unui aici și acum în care e necesar să ieși din comoditate și să faci poruncile lui Dumnezeu. Înțelegeți că ceea ce îți scoate Dumnezeu în cale e o treaptă de urcare spre ceva ce te depășește. Dar doar cel care moare se poate trezi la viața veșnică.

Tot responsabilitatea te învață și tăcerea, și ascultarea. Nu poți să auzi necazul nimănui câtă vreme ești foarte preocupat de al tău. Devii vigilent și atent și prezent doar în măsura în care te străduiești să iubești. Dincolo de orice, compătimirea e o revenire la chipul lui Dumnezeu din noi. Uneori nu poți face mult. Poate doar să ascuți și să nu judeci, să nu ridici cuvânt de împotrivire. Dar, de cele mai multe ori, în loc să ne ajutăm unii pe alții în urcarea spre Dumnezeu, noi coborâm împreună. E și aceasta o împreună-lucrare, dar fără urmă de responsabilitate și e spre moarte.

În relațiile dintre noi uneori nu putem ierta nici măcar ofensele aduse altora, darămite cele aduse nouă. Nu reușim să vedem că în spatele celui care greșește stă tatăl minciunii și al înșelăciunii. Și greșim și noi, și uităm responsabilitatea. Cuvinte ca cele ale Părintelui Antonie de Suroj din cartea sa, *Taina iertării. Taina tălmăduirii*, par atât de greu de urmat, dar, citind, simți adevărul din ele și dorința de a te strădui măcar puțin pe calea învățării urmării lui Hristos: „Să uiți nu înseamnă să ierți. Iertarea înseamnă să-l vezi pe om așa cum e, cu păcatul său și cu ceea ce îl face să fie insuportabil, și să spui: Te voi purta ca pe o cruce, te voi purta până în Împărăția lui Dumnezeu, fie că vrei, fie că nu. Bun sau rău, eu te voi purta pe umerii mei, te voi aduce la Domnul și-I voi spune: «Doamne, l-am purtat pe acest om în tot timpul vieții mele, pentru că mi-a fost teamă să nu se piardă. Acum iartă-l și Tu, în numele iertării mele!... »”

Mântuitorul aceasta a făcut. A iertat, a asumat, a purtat pe om pe umeri și cu grăbire l-a dus în sânul Treimii după Învierea Sa. Iar noi suntem chemați să Îl urmăm pilda. Responsabilitatea noastră față de orice om este ca prin felul în care trăim, mai mult decât prin altceva, să Îl ducem spre Dumnezeu. Iar pentru aceasta e nevoie să ne străduim să nu mai judecăm și să nu mai credem că știm noi mai bine. Să nu mai învidiem și să nu mai pizmuim. Dar cu greu putem noi face acestea și astfel nor de păcate se ridică între noi și fratele, între noi toți și Dumnezeu. Diavolul vine să culeagă roadele semințelor lui și ne cheamă în întunericul din afară, unde el e stăpânit. Cum va fi fiind acea lume din care îngerii Domnului vor scoate toate pildele de păcătuire? Cum va fi fiind o lume fără urmă de gând rău și patimă, în care oamenii se vor vedea curați ca niște prunci cu ochi de cer?

Măcar din când în când și măcar împreună în jurul potirului Domnului Hristos dacă ne-am putea vedea curat și ne-am aminti că porunca de căpătâi e iubirea, și tot ne-am mai trezi la responsabilitate. Dumnezeu, ca o adiere de vânt lin, ne mângâie obrazul și ne spune parcă precum lui Ilie odinioară: *aici sunt Eu*. Dumnezeu e în simțul nostru de răspundere față de fratele, e în punerea sufletului pentru aproapele, e în golirea de noi înșine și de păreriile noastre, e în primirea și nejurdecarea celorlalți, e în blândețea și răbdarea noastră cu toți.

Femeia în Hristos

- Pentru femeia creștină -

„Femeie înseamnă «împărăteasă dăruitoare», pusă pe tron nu ca să domnească, ci pentru a-l admira pe cel ce a avut puterea să o țină acolo.”
(Pr. Arsenie Papacioc)

Eliza Adelina Purcaru

Femeile sunt, după cum se spune, asemenea lunii. Ele reflectă dragostea pentru Dumnezeu, nu o înfățișează direct.

De pildă, eu pentru Tine mă îmbrac a sărbătoare după calendare de noi știute, îmi ung părul cu untdelemn când postesc, iubesc tot văzutul când Te iubesc, mă rog fără cuvinte.

Un bărbat întru Hristos strălucește ca fulgerul. Femeia în Hristos strălucește ca sabia luminată de fulger.

Bărbatul în Hristos e ca un peisaj cu munți semeți cu piscuri, întrecându-se între ele în splendori și frumusețe.

Femeia în Hristos e ca o peșteră ascunsă în care picură apa cea mai curată și rece. Peșterile se ghemuiesc la poalele munților și nasc goluri în coastele lor.

Bărbatul înaintează strălucitor. Femeia se strecoară de nimeni știută și își așază inima drept cale de înaintare.

Bărbatul merge spre inima Domnului. Femeia este în inima Domnului, purtându-l în inima-i pe bărbatul călător.

Doamne, inima mea – scăriță pentru pașii care Te caută! Primește-mă la Tine Însuși, iar ei mai lesne Te vor afla!

Doamne, femeia Te reflectă precum luna în bărbatul care o naște în Tine din coasta lui!

Ea va merge înainte neștiută de nimeni și va primi venirea biruitoare a bărbatului.

Bărbatul în Hristos de-a pururi biruiește.

Femeia în Hristos îl îmbracă a sărbătoare, îi unge părul cu mir când el nu știe, l-i dăruiește lui Hristos când îl iubește, se roagă, se roagă, se roagă... prin simpla ei *fi-ință* în inima Domnului.

Echipe: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herțeg, Nicoleta-Andreea Sicoe

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com